खे० रू० ॥१॥ श्रीगणेशायनमः॥ श्रीसरस्वत्यैनमः॥ श्रीगुरवेनमः॥ श्रीआदित्यादिसर्वग्रहेभ्योनमः॥ विघ्नेशंगणनायकंकविनुतावाणीगुरुंश्रीपतिंलक्ष्मीपद्मपुरोधिपंभवसुतींसावंस्वतांतांबिकं॥ श्रीसूर्यप्रमुखान्स्वगानकविवरान्भक्त्याशिवस्याप्तयेकुर्वेखेटकृतिंविचार्यसुगमांज्योतिर्विदानंददां॥१॥ताप्यादक्षिणतोद्वियोजनबहिःपाराऽइत्यस्तिपत्तस्यांराघवउत्तमान्वयभवारवेरुरोपाकृयः॥ श्रीमल्लक्ष्मपदांबुजार्चनरतोह्यापाजिपंतात्मजस्तेनयंसशिरोमणीनिकरणान्याऽऽचार्यसंतान्यते॥२॥ सिद्धांतांबुधिमंथनाक्षमजनानरत्नावलिनिर्मथ्यतंसंगृह्यामृतमादधोगणकुविद्यागणेशाकृयः॥ मंजरषामहलाघवेनदृदिवेखिद्यंतिलब्धुंजनास्तेषांरंगमयातुलंबहुकृतीपानंस्यपात्रोपितं॥३॥ ॥अथाहगणिसाधनमाह॥ ॥यशाकोवर्तमानश्चकृतिहिखलुतस्यातरक्ष्यंगरूपान्१६६२न्यूनान्कृत्वातुशेषं ॥१॥

शिव११हृदधिगतंस्वाच्चयचक्रसंज्ञं॥तछघंभास्करघ्नं१२तदपिचगतमासैर्युतंचैत्रमुख्यैर्दिष्टंलवैकलश्चाधिकरविहृतंसाधयस्वाधिमासान्॥४॥हिनिघ्नंचक्रेणतत्तदशाभि१०र्युतंसमग्नत्रिदशैर्विभाज्यं॥रंगंनिरर्थंत्यदिमाससंज्ञंध्रुवंतुपूर्वोक्तकगणेनियोज्यं॥५॥ ॥प्रकारांतरेणाधिमासानयनमाह॥गतशरदाद्रिछाप्याःपर्वाःशिव११ताडिताःपराद्रिघ्नाः॥द्विघ्नास्त्रिवारंभक्ताःकुग्नामे३१लब्धंवेदिनाद्यंस्यात्॥६॥तद्भेद्यंशिवगुणितेयोज्यंसोकःखवह्नि३०भिर्भाज्यः॥फलकंत्यधिमासाद्यंग्रंथारंभाच्छिरोमणौयुक्तं॥७॥खत्रिघ्नं३०गततिथियुक्तंनिरग्नचक्रांगांशा६भ्यंपृथगमुतोब्धिषड्लब्धैः॥ऊनाहेर्वियुतमहर्गणाभवेद्वेदारः स्याच्छर५हतचक्रयुग्गुणाज्जात्॥८॥ ॥अथसर्वेषांध्रुवकक्षेपकगतीश्चाह॥ ॥क्षेपारवेः खं० मनवः१४शिवाश्व११ऋत्येंदवो१०ध्रुवकुचंद्रोः११॥अष्टोयमाः२८

शून्याब्धयो१० कवेदा४९ यानंतुगोक्षा५९ वसवः८ खचंद्राः१०॥९॥क्षेपाश्चंद्रमसः खं०
मिंदुशशिनो११ द्वाविंशति२८ गोयमा२९ स्तस्यैव ध्रुवकौ भवा११ रसयमा२५ रा
मंद्र्यो१३ काभ्ययः२९॥ यानंतस्य वरंतिमध्यमकुतावभ्राभ्रगोत्काधरा७ ६०,
श्चाथोरोवलिनी रासप्तरसना२४ नेत्रा गुणाः५२ पंडिताः॥१०॥ चंद्रोच कस्या
ष्टगुणाः२ षडब्धयो४ नेत्राग्नयो३ २थ ध्रुवकश्च चक्षुषि२॥ ऋक्षाणि२७ पं
चावनयः१५ खं० मस्यतया नेरसाः६ शून्यकृता४० कुपात्रिणः५१॥११॥क्षेपोस्र
जोद्वौ२ करसाः६ पुरंदरा१४ स्तत्वानि२५ तस्य ध्रुवश्च कश्चखेदवः१०॥ वेदा४ गजा
क्षिणी२८ चखं० गतिस्तथा चंद्रत्रयः३ षडग्नयः६ कुधृतयः३॥१२॥क्षेपंवि
दोकाः९ रसयुगमंकं च२६ पत्रीषयो५५ रामकृता३ ध्रुवं च॥ कुभा७ रसाक्षी
णि२६ सराश्च३५ शून्यं० यानंषडुदग्शा१६ योगिनो२४ द्वौ८॥१३॥क्षेपा
गुरोस्तरदा१० खेंदवश्च१० गोक्षा५९ गजाक्षीणी२८ तताध्रुवं च॥ रुद्रा११

रामश्च ॥२॥

गुणा३ नेत्रकृता४२ श्चशून्यं० यानंकृताः४ खेचरपत्रिणो५९ द्वौ८॥१४॥क्षे
पाः खवेस्तेखचराः९ खं० माशा१० रुद्रा११ ध्रुस्यात्खयुगो१० दिनानि१५॥सर्पेंद्रिया
णि५८ शून्यखं च० यानंतर्काग्नयः३ ६ खेदशराः५९ खवेदाः४०॥१५॥क्षेपंशनैर
ष्टचसप्तनेत्रा२७ हताः२ गजाब्धिनिधयो४८ ध्रुवं च॥ वेदाः४ सरेंद्रा१४ श्चगजं
खवः१८ खं० यानंयमो२ खंच० कुशतानेत्राः२॥१६॥ विधुंतुदःक्षेपमधोचखे
टाः९ खंषट्कृताः४६ शास्त्रशरा५५ ध्रुवं च॥ वेदाश्वतारा२७ गगनेंदवः१० खं०
यानंकृताशा१० दशका१० स्तानाः४९॥१७॥सर्वेषांगतिरुक्तविपरीताभास्क
रोच चंद्रज्ञानां॥ नगचंद्राः१७ खकृताशाः३० खकृताशाः३० स्युर्विशेषसूक्ष्मां
काः॥१८॥तूर्यंयमिमांध्रुवाश्चवेदाः साध्यास्त्विमेमध्याः॥ रविरेवमध्यशुक्रो
बुधोपिमानंद्रयोस्तदेवस्यात्॥१९॥ अर्कांगणांकैः स्वगतिश्चगुण्याचत्रैण
निघ्नोध्रुवकोधनस्यात्॥क्षेपेणहीनोभवतीहमध्यः प्राग्वादिकीयुक्तिरि
यंमयोक्ता॥२०॥ खांगाद्रि० हताहर्गणकस्यकर्म्यशेषंद्विधाखेटजवे

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

नगुण्यं॥भागाद्यखेटोभगणोनितोगुःपश्चाद्ध्रुवक्षेपकसंस्कृतिःस्यात्॥
॥२१॥षड्घ्नाहिगतिर्यस्यतांषष्ट्याप्तात्यशेषकैः॥हत्वाचाहर्गणंलब्धंगण
पात्सग्रहोभवेत्॥२२॥लब्धाहर्गणप्रक्षेपणमध्यमानयनमाह॥ ॥चै
त्राद्यासुक्ष्मासाःखरहन्त्र०गुणितायातितिथ्यन्वितास्तवेदांगै६४भाजितास्युः
फलंवमदिनंतेनपूर्वैर्वियुक्ताः॥क्षयीसोहर्गणोस्मात्कुरुयातिचरंचैत्रशु
क्लादितिथ्यांयोजातोमध्यखेटोध्रुवंइतितयोर्मेलनंमध्यमःस्यात्॥२३॥

स्फु	चं	उ	मं	बुफ	गु	शुफ	श	रा
०	०	८	२	९	१०	९	८	९
२४	२१	३	५	२६	१०	०	२७	०
२१	२८	५८	२८	५५	२९	१०	३३	५८
१०	२९	५२	२५	५९	२८	११	२८	२९

॥क्षेपकाःऊनाः॥

स्फु	चं	उ	मं	बुफ	गु	शुफ	श	रा
२९	७१०	२	२	२८	२८	३५	२	३
८	३४	४०	२५	२८	२९	०	२७	१०
२७	५२	५०	२१	९	३०	३७	३०	१०
२७	०	५०	०	९	३०	३७	३०	०

५सर्वेषांमध्यागतीः॥ ॥३॥

स्फु	चं	उ	मं	बुफ	गु	शुफ	श	रा
११	११	२	१०	७	११	१०	८	८
२८	२६	२७	८	२६	३	२५	१४	२७
१०	१३	१५	२८	३६	४२	५८	१८	१०
४९	४९	०	०	०	०	०	०	०

॥ध्रुवकाधनाः॥

इतिखेटकृतोमध्यमाधिकारःस
माप्तः॥ १॥ ॥अथसर्वेषांस्पष्टी
करणं॥ ॥तत्रादौभानोः॥ ॥
मंदोच्चंसवितुर्द्विगेष्वसधा८स्थू
ड्डंनिबद्धंपरंसूक्ष्मंलोचनभेरन
गंदव१७इमेभागाःकलाःषड्राराः
२६॥मंथारौविकलाःखवक्रयः२०रतःसंवत्सरैःखाद्रिभि७०रुक्तनंपल
मेकमस्यभवतीत्याहुर्बुधाःप्राक्तनाः॥१॥मंदोच्चमध्यरवींद्वनंकृत्वातु
शेषकेंद्वं॥तत्र्यूनंचेत्सभुजारसपर्यंतंरसैषुघ्नंशोध्यं॥२॥अंगो
ध्वंदिनवघ्नयावत्केंद्रोर्ध्वंकेरसाघ्निशोध्यपुनः॥अंशाद्यास्तत्तएवहि
स्वर्णमितं१२भास्करेषु१२संशोध्यं॥३॥अथमंदफलसाधनमाह॥ ॥

भागाद्येनयुतनगे२७विभज्यलब्धंसंशोध्यंद्विलव२खरामा२०नाडिकास्तु॥
अन्योन्यैर्निहतमिदंभवेद्विभाज्यंतल्लब्धंनवभिरतःपृथक्ग्रहाणां॥४॥
खं०शेषुरामशर५३संख्यघटिषुचांगनेत्रेषु२५शोध्यपलेषुभवेत्सहा
रः॥भक्तोथतेनगणकारिवत्पूर्वभाज्यंतद्धृत्यंभवतिमंदफलंपलो
नं॥५॥ ॥प्रकारांतरेणमंदफलं॥त्यक्त्वैघटिकादिकाः प्रथमतोभागां
गरामां२५शकोबाणेषु५नइतःसभागगुणितस्तत्कोन्नि२५हृत्तत्फलं॥
दोर्ज्यासास्तितदेवभाज्यमितितद्भेशाश्वखरामेचथो२देवधृक्ष२युगेषु
४५पात्समतिमछेषंतुहारःस्मृतः॥६॥अथस्यात्प्रथमेभागेफलंखमनवः
१९०स्मृतं॥फलात्मकंफलादीनांक्रियतांगुणकेनवै॥७॥अष्टौ८पंच
भुवो१५नेत्राश्विनः२२सप्तयमा२७स्तथा॥वेदाग्नयो३४वेदरामा३४ राम
खंगानीमानिषट्क्रमात्॥८॥भुजांशास्तिथिभि१५र्भक्ताःफलमायाति ॥४॥

तन्मितं॥गतखंडं ततःप्राप्तखंडंभाज्यंशरेंदु१५भिः॥९॥लब्धंतुशेषभा
गेश्वहलातत्फलंचवै॥गतखंडयुतंकृत्वासर्वखंडेषु१४०पात्मतां॥१०॥
तच्छेषंगुणकस्तेनभुजघट्यादिगुण्यतां॥फलंदोर्ज्याभवेद्भाज्यमखिलंचफ
लंभवेत्॥११॥अन्यत्प्रकारांतरेमंदफलसाधनं॥ ॥भागाःपक्षांताभुजगं
दुभि१८र्हतालब्धंदिशोनंच१०परस्पराहतं॥दोर्ज्याचसाभाज्यमपीदमेव
तद्भाज्यंग्रहेंस्तस्यफलंचग्रहृतां॥१२॥तत्फलंमनुभागेषु१४तिथिहृते
षु१५शोध्यतां॥तच्छेषंभाजकस्तेनदोर्ज्याभक्तंफलंभवेत्॥१३॥पक्षांतर
माह॥ ॥वाणंभार्यखाष्टभमिषु५८शोध्यंशेषंभागाद्येहतंस्याद्भुजज्या॥
तद्भांशोनाःसप्तऋत्यंगवेदाः४७१७हारोभक्तोनेनदोर्ज्याफलंस्यात्॥१४॥
मेषादिषट्केरविभानुवेंद्योज्यंतदामध्यमभास्करस्य॥तुलादिकेमंदफलं
तुहीनंमंदस्यदोर्फीभवतिप्रभाते॥१५॥अथायनांशानाह॥ ॥वेदाब्धि

सागरोनस्तु ७४शवः खांगैश्च ६० भाजितः॥ लब्धमंशात्मकं शेषघ्न्यस्तत्क्षय
नांशकाः॥१६॥ मंदस्पष्टरविःपुरानिगदितस्तत्स्यांशकाद्येष्विमे संयोज्याअ
यनांशका भवति तत्सोयंरविः सायनः॥ यः पूर्वंकथितोमयाभुजविधिस्तद्
भुजोस्मात्पुनः कर्तव्यश्चरसंस्कृतश्च भवतिस्पष्टोरविः सोज्वलः॥१७॥ च
रानयनमाह॥ ॥यस्मिन्पुरेयाम्यकभात्रिघातांसंस्थाप्यगुण्याद्दशा१०सर्प
दिग्भिः१०॥निघ्नेपुनिष्टंति चयेतिमोक्तस्तत्सर्वदार्ण्णोरसै६०र्विभाज्याः
॥१८॥पथग्विभक्तेनचयेचलब्धंतच्चोर्ध्वगुण्याःचयेनियोज्यं॥तेषांति
मांकः पुनरेवरामै३र्विभज्यलब्धंपरिगृह्यमस्ति॥१९॥अनेनविधिनेमा
निचरखंडानिसाधुभिः॥ प्रोक्तानिदेशभेदेनयाम्यभाग्नवै॥२०॥
सायनस्यभुजोयस्तुपूर्वंनिगदितोमया॥तस्यांशाःपूर्णमारभ्यत्रयोयां
तीतिनिश्चयः॥२१॥ पूर्णंयदाभुजर्क्षंतुचरस्यप्रथमेनवै॥ गुण्यास्तु

॥५॥

खरसै६०र्भक्तंचलाद्यंशाः खवह्निभि३०॥२२॥ लब्धंचरंफलंज्ञेयमेकगस्तुभुज
स्तदा॥ चरस्यप्रथमोद्यंशः संचयस्तुप्यतांबुधः॥२३॥ द्वितीयेनचरांशेन गुण
भाजोनुपूर्ववत्॥ लब्धंकंसंचययोज्यमेतदुक्तंतुसत्तमैः॥२४॥ नेत्रगस्तुभु
जः स्याच्चेत्तदाद्यंकौचरस्यवै॥ संचयितात्रितीयेनक्रियाकार्यानुपूर्ववत्॥
॥२५॥ योज्यंलब्धंसंचयाख्यखरसै६०स्तोपिभाजितः॥ लब्धंफलात्मकंशे
षंपलानिस्युश्चरस्यवै॥२६॥ स्वकृतपक्षांतरमाह॥ ॥त्रिंशद्घ्नाल्लवैर्लब्धं
भाजकस्तेनचात्रवै॥ प्राप्तखंडंसकृद्राज्यंलब्धंयोज्यंतुसंचये॥२७॥एवंच
रंसायनवासरेशोमेषादिषट्केप्यथवातुलादौ॥ ऋणंधनंमंदरवेस्तुया
र्येस्पष्टोरविःस्यात्सकलःप्रभाते॥२८॥ अथास्यगतिकरणमाह॥ ॥
शोध्योभुजोवह्निकुशेषभानामंशाश्चकृत्वासकलंखनेत्रैः२०॥भक्तापूर्वं
स्याद्गुणकश्चसोपिशोधितस्तत्क्षयंतिगुण्यं॥२९॥गोमुत्र्यागुणकेन

चात्रगुणयेद्गुण्यं तद्रूपेण्यान्त्यं तच्चरमंफलं हृयमिश्रंकात्रिचंद्रे१३हिधा॥
तद्द्वयंचद्वयमत्रवैगतिफलंवेंद्रेकुलोरांगभेकुर्यात्तर्हिधनंपरेचऋणंकृत्वैस्य
मध्यत्रजे॥३०॥गतेःपक्षांतरमाह॥ ॥भुजस्याद्यलवेभानोःशररामभुवः
१३५फलं॥गतेरग्निमभागानांखंडानिनवसंतिच॥३१॥अंगानिदर्पा८
दृशा१०रामचंद्राः१३ऋतेंदवो१४नागभु०वो१८नखाश्व२०॥नेत्राश्विनो२२
वेदयमा२४इमानिखंडानियुक्त्यापरिसाधितानि॥३२॥बाहोरंशादिहृता१०
ब्धयस्त्रयान्याः खंडान्यत्रभुक्तानिशेषाः॥भागाएष्येनैवगुण्याश्चभक्ता
दिग्भि१०र्लब्धंभुक्तखंडेषुयोज्यं॥३३॥सर्वपत्र्यग्निचंद्रे३५पुहीनंरो
षंगतेःफलं॥मध्यवेगोधनंहीनंवेंद्रेकुलोरांगभेपरे॥३४॥अथदिनमानमा राम
ह॥ ॥मेषादिषट्केयदिसायनःस्याच्चरंतदातद्दिनखंडविद्ध्यं॥घस्राध
संख्यातिथयस्तुतासाम्ग्णंधटादेतदिहार्धमुक्तः॥३५॥ ॥ ॥ ॥ ॥६॥

॥इतिखेटकृतौसूर्यस्पष्टीकरणंदिनमानकरणंचद्वितीयाधिकारः समाप्तः॥
॥ ॥अथचंद्रस्पष्टीकरणमाह॥ ॥तत्कालसूरवेस्तुमंदफलंकृत्वा
स्वंस्वंचसप्तार्किभि२७र्भक्तात्फलंकृत्वादिक्रमणंयुक्तंचसूर्ययथा॥
षड्भक्तानिचयोजनानिफलवंदेशांतरार्क्यंविदुरेखायाअपरेधनंकुरु
द्दामध्येंदुघट्यादिके॥१॥तत्कालसूर्यस्यचरंद्विरनिघ्नंस्वंग्रहैःपूर्व
वदस्यकार्यं॥कार्यंतथाऽस्यऋणंधनंचसूर्ययथातद्दिवसेकलासु॥२॥
एवंत्रिभिस्तुसंस्कारैःसंस्कृतोमध्यमोविधुः॥सजातास्योभवेन्नूनंकें
द्रंकार्यमतःपरं॥३॥पूर्वंसीतकरोच्चंनिगदितंतस्मिन्सजातंसदासं
शोध्याथकक्षानिधिंवदंतितछेषंतुकेंद्राङ्कयं॥कृतंयश्चभुजोपितस्यरवि
वत्कार्यास्तुभानांलवायोज्यास्तेपिंदवंशभास्कर१२हृतंसर्वस्यलब्धंनि
खेत्॥४॥तद्भंशाश्चंद्रमसाश्चसदासंशोध्यतछेषकेंद्रोनुत्याचपरस्य

राहतभिभाज्यंभवेद्ध्रुवकं॥भक्तातच्चनखेर०स्तद्दीयफलकर्मिइषु१४संशोधितं शेषंभाजकसंज्ञितंभवतितद्भाज्यंत्रिधाभाजयेत्॥९॥मांद्यफलंतुतद्ध्रुवंशतो लाकंसमजादिके॥धनंस्यादपरेहीनंसूजातायविधुःस्फुटः॥६॥अथेंदोर्गति साधनमाह॥ ॥शोध्योभुजोयक्षिषु३शेषभानामंशाश्चरुलासवलंखने त्रैः२०॥भक्तफलंस्याद्गुणकश्चसोपिशिवो११नितस्तत्लूथयंतिगुण्यं॥ ॥७॥गोमुन्यागुणनेनचात्रगुणयेद्गुण्यंतदीयंफलंनेत्रघ्नंरचरमंत्यजेद्ध यमिदंशास्त्रेदृश्वभक्तात्फलं॥नेत्रघ्नैःपरियोज्यतांभवतितत्संवर्गतेवै फलंकर्कीद्यधनंकुवेश्वरमपरेहीनंचमध्यत्रजेः॥८॥ ॥इतिखेदक्रतौ चंद्रस्पष्टाधिकारस्तृतीयःसमाप्तः॥ ॥आदौशीघ्रांकमांद्यफलानाह ॥ ॥भौमेस्युर्वायवोऽष्टाभ्यधृतिभुवो११हरुताः४२सप्तचंद्राः ७सिद्धा२७नेत्राश्विनो२२ष्टाभ्यधृतिगणको२७वेदबाणा५४रुद्रा श्वौत्रिंश३०छास्त्राग्नयः३५खाग्नय२०इहनरामा२९धृतिः१८शून्य ॥७॥

वेदाः४०खंवेतर्काग्नयो३५ष्टाभ्यधृतिर्यमा२४वेदबाणाः५४शून्यं ॥१॥वेदाः४षट्कद्विरदाष्टरसाः६पुरहरा११नेत्राभ्ययः४२स्युर्वसुधेनुयामक्ष भुवो१५नभोमुनिभुवो१७व्यालाभ्योऽष्टगोभुवः१९॥वेदाक्षाः५४कुयमाः२५ स्तथायमभुवो१२स्तेवैपुनश्चाष्टमी१२गोचंद्राः१९खगुणा३०दिनानि१५ख गुणाः३०सर्पाः८रुताक्षा५४स्तथा॥२॥नेत्रेशून्यगुणाः३०रुतायम रुताः४२शास्त्राणिकसर्पाभ्ययः४८सर्पाः८शून्यगुणाः३०खगाःगजा रुताः४८शून्येंदवः१०षड्गुणाः३६॥आशा१०नागरुता४८दिशा१०यमभुवो१२ नागाःरुताक्षा५४रसाः६षड्रामा३६दशमीगुणा३रसगुणाः३६शीघ्रं फलंवाक्रुतेः॥३॥शास्त्राण्यष्टधरा१८इना१२रसगुणा३६नागेंदवो १८गाग्नय३५सिद्धाः२७शास्त्रगुणा३५नभोग्नय२०रतःस्तर्यश्व१२पंचा ग्नयः३५॥सिद्धाः२७शून्यरुता४०भूगोयमभुवो१२वेदाभ्ययः४४खं०रसो दन्वंतश्चन्द्ररसोरुदध्युदधयो४४शक्रा१४रदाः३२षड्गुणाः॥३६॥४॥

इंदुत्रिंशच्च३०नेत्रे२गजजलनिधय४८ग्नयो३वेदबाणा५४वेदाः४स्यु
र्नागवेदा४८रविजइहफलंपंच५सिद्धा२४श्ववाच्यं॥बाणा५नेत्राभ्रयः४२
स्युःपुनरपिच५।४२तथापंचयुं५वैधृतिः१८स्यात्वेदा४स्त्रिंश३०श्रुताशा३
वदतिगजभुवो१८चंद्रमा१नागवेदाः४८॥९॥ इमेशीघ्रांकाःजाताः॥ ॥अ
थमांदाकानाह॥ ॥भौमस्याक्षी२ऋतेषव५४पवना५नेत्राभ्रयो४२
हस्तिन८स्त्रिंशत्३०श्रुताशा३०ऋतेषव५४इमेसूर्या१२जिना१२स्त्रींदव
१३॥चांद्रेर्भे१रवयो१२दशो१२रसकृता६नेत्रे२चनागाभ्रयो४८रामा३ना
गश्रुतो८गुणा३खदहना३०रामाश्च३षड्ऋतयः३६॥६॥जीवस्याऽऽ
श्वसिद्धा२४यम२उतयमवेदा४२कृताशाः३०क्षताक्षा५४वेदा४नागा
भ्रयो४८क्षा५२वदंतिचखगुणाः३०पंच५नेत्राभ्रयः४२स्युः॥शुक्रखं०
तर्करामा३६ऋतुपा१उतरसा६भू१धृति१८भै१श्वसिद्धा२४श्वेंदुः१क्षणी ॥८॥

ग्नयः३०स्युःपुनरपिचतथा॥३०रामसाध्यंपक्षंच॥७॥शनेश्चंद्रः१कला
क्षश्च५४वेदाः४खं०षट्६नभः०स्मृतं॥मुनयो७सिद्धता४२नागा८वेदबा
णा५४खगाः०धृतिः१८॥ ॥इमेमांदाकाःजाताः॥ ॥७॥७॥७॥५

॥अथशीघ्रांकसारणीयं॥

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
५८	४२	२४	४८	२४	३०	३०	१८	०	४८	२४	०	मं
४८	८	१२	२०	१२	२०	१०	१२	१२	२०	१२	०	बु
३०	४२	४८	३०	४८	३६	४८	१२	२४	३६	३६	०	गु
८	१२	१८	२४	३०	३६	४०	४४	४८	४८	४२	०	शु
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	श
३०	४८	२४	४८	२४	४२	४२	१८	३०	१८	४८	०	

॥अथमांदाकानाह॥

१	२	३	४	५	६	०	०
२	५४	४२	३०	१८	२४	०	मं
२२	८	१२	२०	१२	२०	०	बु
२४	२	४८	१८	३०	३६	०	गु
२४	४२	१८	४८	३०	४२	०	शु
३६	८	१८	२४	३०	३०	०	
२४	४०	५०	४२	५४	५८	१२	श

भोमेऽयमंदास्तपनेविशोध्याःशेषंतुखेंइंप्रथमंत्रयाणां॥शुक्रज्ञयोःखेंइहैवपूर्वंस्या
तेतथातेपरिकल्पनीयं॥९॥खेंइरसोद्धृतंतपनेषु१२शोध्यंनोचेत्तदाखेंइमिदंभु
जः स्यात्॥भांशान्कवेषुप्रतियोज्यसर्वान्भक्तात्फलंखेंइ१५श्चफलंविलोम्यं॥
॥१०॥कृष्णंख॰मार्क्ष्यमरीची१२संख्यमायातिलब्धप्रमितोगतांशः॥त
स्याग्रएष्यांशइहक्रमेणख्याताश्चलोकाहिमयात्रसिद्धाः॥१९॥लब्धप
क्तिफलंसिध्यंगुणंकृष्णेषखंतथा॥हताश्चन्यरसैर्भक्तंफलंसिद्धैर्नियोज्य
तां॥१२॥फलयोरंतरंगुण्यंचतुर्भिर्गुणकृःस्मृतः॥अंकवद्विक्षयोज्ञा
त्वागतांकेस्याद्गुणार्णकं॥१३॥फलार्धमध्यमेष्वेवंखेंइमेषांगदक्षेपरे॥
ज्ञात्वाधनर्णंकृत्वार्यंतदास्याद्गतचंचलः॥१४॥वेदाग्नयोधाश्च७रसाब्ध
स्त्रयोऽष्टौनन्दक्रमेणभौमान्मदुखेंइकांकाः॥दत्तार्धकंशोध्यनिजांकमध्ये
वशोमकंस्यान्मदुखेंइसंज्ञं॥१५॥सूर्यवन्मंदखेंइस्यभुजोत्यशेषेदृभा ॥९॥

जितः॥ऋणंख॰मार्क्ष्यषड्गतावर्तंस्तयस्तस्यताःस्मृताः॥१५॥पूर्वंशीघ्रफल
स्यपङ्क्तिरिहोक्तार्थंयात्रतत्कर्तव्यंसुधियाविचार्यगणितंमंदफलंसाधु
ना॥सर्वंमंदफलंतुमध्यखचरेकृत्वाधनंवासणंज्ञात्वातन्मदुखेंइमाघरस
भेषदृक्तुल्यदृक्षंवेत्त॥१७॥एवंमंदफलेनमध्यखचरंसंस्कारितंसग्रहोम
दस्पष्टउदाहृतःप्रथमजंखेंइंविलोम्यंपुनः॥तत्खेंइलिप्तमेवमंदफलखंकृत्वा
धनंवाऋणंमंदस्पष्टविलोमकेनमतिमन्ततस्यात्पुनःखेंइखं॥१८॥अस्यैवं
तिमखेंइनामतदिदंस्याच्चेइसोधर्यतदासंशोध्यंहिदिवामणीषु१२सततं
शेषंतुवाहुर्भवेत्॥कृत्वाशीघ्रफलंतुतस्यचयथापूर्वंधनंवाऋणंमंदस्पष्टख
गेत्यजेत्यथपरेज्ञात्वांतिमंखेंइखं॥१९॥शुक्रारयोरंतिमखेंइवाहोनीर्यावयाः
पंचदशोध्या१५ऊर्ध्वाः॥जातोतदाद्यंतिमपंक्तिगोतोशेषाखगाःपंचधरास्१५
शोध्याः॥२०॥येष्याश्चलद्भोतुतएवगण्याःशुक्रस्यरामैः२क्षितिजस्यबाणैः५॥

भक्तफलंस्पष्टखगायदेयंशीघ्रंयथास्पष्टतरोतदातो॥२१॥अथसर्वेषांगति
साधनमाह॥ ॥मांदांकांतरमत्रभौमबुधशुक्राणांयमाभ्यां२युगे४वेदै४श्चैव
विहन्यतामिहभवेन्मंदफलंधनर्णकं॥मंदस्यद्विहतंशरंदु१५विहृतंरामै३र्हृ
तंधनर्णकंकर्कीद्यमंदुर्वेदमस्तिधनकंहीनंमृगाद्यंभवेत्॥२२॥इतिमंदगति
साधनं॥ ॥अथशीघ्रगतीसाधनमाह॥ ॥शीघ्रांकांतरमत्रभौमबुधमंदा
नांयमाभ्यां२तथास्तूर्यै१२रब्धिभि४राहताऽणमथोशीघ्रफलंवेगतः॥शुक्र
स्याक्षहता५र्धयंसरुरादिकृ१०ताडितंरामै३र्हृन्मंदस्पष्टगतेर्धनंचऋण
कंस्याद्यदृद्वोक्षये॥२३॥गतेर्मंदस्फुटायास्तुशीघ्रावक्रीऋणाभवेत्॥
तदावक्राचविज्ञेयापूर्वतस्यानुपात्यतो॥२४॥अथांतिमपंक्तेर्गतिसाध
नमाह॥ ॥कुजबुधभृग्वजानांचेच्चांक्रांतिमस्याद्दृशा१०हृतंपरिशेषां
शानगा७दय७ग्नि३भक्ताः॥फलमिषुर्धनेऋ५र्युक्संस्कृतोभिश्चस्त्रिवा ॥१०॥

पो५२र्भवतिगतिफलंतत्स्यात्तदानैवपूर्वं॥ ॥२५॥ ॥इतिखेटकृतौभौमा
दिपंचतारास्पष्टीकरणंगतिकरणंचतुर्थोधिकारःसमाप्तः॥ ॥अथति
थ्यानयनमाह॥ ॥प्रातर्भवेनंहिमगोविशोध्यराश्यादिकंशेषमथोभवेद्वै॥
भानोकृताश्चैवलवाल्वेषुयोज्याःकलाद्यास्तुतएवग्राह्याः॥१॥भाज्यांशा
न्रविभिःफलंगततिथिःशेषंचचक्रे१२ततःसंशोध्यातथतद्दियशेषविपत्का
न्यत्रस्थकूर्याद्बुध॥सूर्येंदोर्गतिकांतरंतुखरसै६र्निघ्नंसकृत्तेनवैभाज्याघ
र्धभवाद्दिवारमथयल्लब्धंतदेष्यतिथेः॥२॥गत्यंतरेणतछेषंचक्रे१२शोधनव
र्जितं॥भक्तालब्धमितंचाद्यतिथेर्यातंचपंडिताः॥३॥अथनक्षत्रानयनमा
ह॥ ॥प्रातःस्पष्टनिशाकरांशनिचयंभांशैर्युतंताडितंभ्रन्यांगै६र्शशिनः
कलाशयुतमथोकृत्वाखभ्रन्याष्टवै:८००॥भक्तात्रफलंगतर्क्षमभवच्छेषा
श्वनाड्यस्तथाशीतांशोर्विकलाःखभ्रन्यवस्षु८००प्रायेणशोध्यास्त्रयताः॥४॥

तछेषंद्विविधंकलाद्यमभवत्षष्ट्याहतंतोगुण्येसर्वचयंपुराणकवयोजस्पं
तिभाज्येसदा॥षष्टिघ्नाशशिनोगतिःसकृदहःस्याद्भाजकस्तेनवेभाज्यंभाज्यफ
लंद्विधारमुडुनोलिप्तादिमेष्यंभवेत्॥५॥हारंरसुधंचयछेदगतक्षोनंतरेस्थि
तं॥चंद्रगत्याचतद्भाज्यंयातेस्याद्डुनःफलं॥६॥अथयोगानयनमाह॥॥
योगंचंद्रदिनेशयोःखखगजै८००भक्तात्कलाद्यंगतंयोगंवेत्यवशेषकंयदु
भयोर्गत्याहृतंसद्गवेत्॥यातंतत्खखपन्नगेषु८००चततःसंशोध्यशेषंत
थाभक्तात्कलाद्यमितंतदृष्यमभवद्योगस्यघट्यादिकं॥७॥अथकरणमा
ह॥॥अर्कुस्वभवंरविंशशिनिशोध्यशेषांशकाहतारसप्तभैःफलंत
दृषिशेषतैस्तिथेरः॥वकाद्यकरणंतदाभवतिवर्तमानंततोवशिष्टमुभयो
र्जयांतरहृतंफलंस्याद्गतं॥८॥शेषांशाघ्नंरसघ्निपतितंवेगभक्तंफलंस्या
दृष्यघट्याघमथबुधैरुक्तंतिथ्युत्तरार्धंत॥मोसाघर्धंप्रथममभयावछ ॥११॥

कुल्यादिकानिचत्वारिस्युर्नैचविधिरयंत्रात्तुनस्तत्रयोज्यः॥९॥अथलग्नसा
धनमिष्टकालानयनमाह॥॥तत्कालार्कैःसायनस्तस्यचांशाखाग्नेर्ह
तांध्यशेषमंशादिभोग्यं॥भोग्यांशाद्याःसायनस्योदयघ्नाःषष्ट्याहृताभाज्या
लिप्तिकाद्याःफलंतत्॥१०॥भोग्यसाधनंपक्षांतरेणाह॥॥सूर्यस्यभोग्यां
शकलाःकलाभिःसंयोज्यतेनेषखखेषुरंध्रैः१८००॥भक्तात्फलात्सायनको
दयोत्रभाज्यःफलंभोग्यमिदंकलाद्यं॥११॥अन्यभोग्यसाधनं॥॥भोग्यां
शाःसकलागुण्याद्विहृतास्तोदयनवै॥फलंषष्टिघ्नंहृतंभोग्यंकलाद्यं
कविरब्रवीत्॥१२॥तुर्ये योज्यःसोपिभाज्यःखरामै२०रिष्टकालेतत्रभो
विशोध्यं॥शेषंशोध्यतामग्निमंतद्यावद्दग्नंप्राप्यतेशुद्धमत्र॥१३॥ल
ग्नानिसंशोध्यतद्दिष्टशेषयत्रापतेवैखकृताग्नि२०निघ्नं॥अष्टघ्नंल
ग्नोदयतस्त्रिवारंभक्तात्त्रिधाचात्रफलंविलग्नं॥१४॥एवंत्रिवारंभक्ते

नपूर्वमंशादिजायते॥ तत्राशुद्धा सूर्यराशिर्गणयेत्स्थाप्यतांध्रुवं॥१५॥ तेय
नोर्दिनोश्चतदालग्नंस्पुटंभवेत्॥ रात्रावेष्टघटभक्तःसायनः
क्रियतामिति॥१६॥भोग्याद्नेष्टकालोयदिभवतिविलिप्ताःकुरुघटक
स्यगुण्यास्ताश्चन्यरामै३०रयनयुतखगस्योदयेनविभाज्याः॥तस्माद्ध
यंतदंशाद्यथगणकवरस्पष्टसूर्येणयुक्तंकार्यंलग्नंतदेवंदृतिविधिर्
यंप्राप्यतेसूक्ष्मबुध्या॥१७॥अथलग्नादिष्टकालानयनमाह॥ ॥ल
ग्नेसायनवर्कतंतदुदयैर्गुण्यंतदंशादिकंत्रिंशत३०हृत्तनुभुक्तिसायन
युतात्सूर्याद्विभोग्यंकुरु॥भोग्यंभुक्तिरथांतरालउदयाद्येषांत्रयाणां
चवैयोगंशून्यरसै६०र्विभाज्यफलकंलग्नादभीष्टंभवेत्॥१८॥यदि त
नुदिनाथोसायनावेदुराशाविनलउतनोश्चाधिक्यमत्रोभयोस्तः॥
लवसुखसवलानामंतरंस्याद्यगंगगनदहन३०भाज्यंस्यादभीष्टघ
ट्यादि॥१९॥सूर्योत्सायनकाचसायनतनुन्यूनातयोरंतरंउच्यतेहि ॥१२१॥

निजोदयैःखदहनै३०र्भाज्यंफलंयद्भवेत्॥तद्भाज्यंखरसै६०श्चलब्धमथतछो
ध्यंरवंशास्त्रेषु६०तुछषंभरिविदोवदंतितनुतोभीष्टकालाद्यतथा॥२०॥अ
थलग्नोदयालिख्यते॥ ॥सराश्विनौ२२७क्षषमेषत्रिषण्णत्रा२६३घटे
वृषे॥मृगेयुग्मेवसत्रिंशत३०८कर्कचापेगजामराः३३८॥२१॥पैच
देवाअलोसिंहे३३५गुणदंतोस्त्रियाधटे३२३॥सार्धवेदाक्षभा३०
यत्रतेयास्तत्रोदयाइमे॥२२॥अथभावसाधनमाह॥ ॥रात्र्युत्तरार्धप्रि
थमार्कमस्तावेद्विदुःपूर्वनतंसदैव॥घस्रोत्तरार्धप्रथमंनिशायाःस्पा
तन्नतंपश्चिमसंज्ञकंच॥२३॥रात्रेःरोषमितंयुतंदिनदलेनाक्कागतं
रोषकंविश्लेष्यरवेर्लुतत्रपूर्वनतंखाग्नी३०विशोध्यंपुनः॥तत्स्यादु
न्नतसंज्ञकंचतरिहृष्टंपश्चिमाख्यंनतंखाग्नी३०राधनवर्जितंदशमे
भस्थंविदुःसूरयः॥२४॥पूर्वोन्नतेसायनवासरेरांशलवाग्न्युक्तंनतु

पश्चिमेतं॥तस्यांशकाः शून्यगुणेषु३० रोध्यास्तेऽष्टकंस्याद्विभोग्यसंज्ञं॥
॥२५॥भोग्यंतत्तरणेश्वसंयनरवेर्लक्कोदयैर्लग्नवत्संसाध्यदशमस्तुराभवदसो१०
षड्युक्तस्तुरवं४जायते॥लग्नेषड्युतंकृत्वात्रै७मभयतद्धीनमध्यस्यवैत्र्यंशलग्न
युतोधनं२द्विगुणितंत्र्यंशास्तुनोबंधुभं३सहजंयम२युक्तभवत्सूतारव्यो५
धनभंसागर४युक्तसपत्नभावः॥इतरेतनुतः क्रमेणभावारसयुक्ताः६प्रभवं
तिसर्वएव॥२७॥भावद्वयस्यैक्यमिहप्रकुर्यात्तस्यार्द्ध०वृंहिप्रवदंतिसंधिं॥
॥संज्ञैः पक्षांतरमाह॥ ॥त्र्यंशार्धकंलग्नयुतंतनोश्चसंधिंपरंत्र्यंशयुतंतथा
तं॥२८॥वदंतिसंधिंधनभस्यतस्मिन्युक्तःसएवाग्रजभावसंधिं॥वा
णैर्युतोसौतनुभावसंधिः रात्रोःपरोसंधिरयंनसिध्यः॥२९॥रामैर्यु
तः कांचनभावसंधिः संधिः परोसौतनयस्यजानः॥सौख्यस्यपर्वा
परसंधिरेकोराशिंविनान्येसरसाभवंति॥३०॥सुखबंधनस्यच ॥१३॥

तुर्थभावस्यपूर्वसंधिःपरसंधिश्चएकः॥परसंधेःएकोराशिःअधिकःस्यात्॥क
लत्रभारभ्ययभावपर्यंतं॥तनुभावमारभ्यशत्रुभावपर्यंतंयेसंधयःतेभ्य
अनुक्रमेणैवषड्राशिःयुक्ताःसंतःसर्वेभवंति॥३१॥पूर्वसंधिपरैःखेटःपर
संधेर्यऊनवृत्॥भावारूढःसविज्ञेयोन्यथाभावांतरंगतः॥३२॥अथकं
कोदयाःलिख्यंते॥ ॥कंकोदयाविघटिकागजभान्य२७८कांकलोचना
नि२९९ततः॥त्रिरदाः३२३क्रमगोक्रमगामेषादीनांक्रमादिमेप्रो
क्ताः॥३३॥एतेषामुपरिनिजनिजदेशोदयाःअनयारित्यासाध्याः
॥ ॥यत्रपलभा१३० तत्रचरखंडानि८५।३५।१५अत्रोदाहरणं॥हो
नाश्वरखंडकाल्कोदयवैलजे४५ऋषे३५युग्मे१५॥कार्याःक्रमतोमी
ने४५कुंभे३५नक्रे१५तदीदृश्याः॥४॥ कर्के१५सिंहे२५नार्यां४५

चापे १५ कीटे १६ धटे विलोमतया ॥ योज्याश्चरखंडकानि जनिजदृशो
ऋवा भवंत्युदयाः ॥ ३४ ॥ इतिरवेः कृतोपंचांगसाधनं लग्नसा
धनभावसानेउदयसाधनंपंचमाधिकारः समाप्तः ॥ ॥ ६
अथग्रहणाधिकारः ॥ ॥ पर्वांतेरविनिष्ठापतिस्फुटतरो
लत्वासमोनोतदाकार्यास्पष्टतिथिस्तयातु
भयोर्दृग्पर्वचालनं ॥ अेवंचेवकृतेसमीक्षम
नतः कार्योविराऊस्ततस्तत्पर्वस्तस्यनुजोरा
कः कृतघ्नी ॥ १४ ॥ योस्यास्तद्दासवः १. योनेश्व
बाहुः शाघेरुदृ ११ निघ्नंचकुभैर्नकाछ्य १४
स्याछरोधरुजादिः ॥ व्यग्वकीर्त्र्यश्वाथवे

मेष २७८	मीन
वृष २९९	कुंभ
मिथुन ३२३	मकर
कर्क ३२३	धनु
सिंह २९९	वृश्चि
कन्या २७८	तुल

दृष्टि ७ मक्तभांद्रोवेगः स्याच्चबिंबंसुधांशोः ॥ २ ॥ सूर्यैरूनासीत्तरेम
र्गतिः सानेत्राश्याप्तासः स्सप्तमांशोनभानो ॥ वेगस्येनाभुमिप्तासासु
धांशुसोर्केसुन्नाः खादयस्तेवमाऊं ॥ ३ ॥ भूमाबिंबैक्यखंडंकुकारारहित
प्राप्तमाऊंशरारा द्यंखंग्रासेणनिघ्नंपदमथचपलान्यक्ष ५ हीनानि
तस्मा ॥ कृत्वात्वग्रहांशेनचेरहितमिदंचंद्रविंशभागेनालब्धं
ध्यंकलाघेत्रतिकविवरःपर्वमध्यस्थितिंतो ॥ ४ ॥ प्रकारांतरेण
मध्यस्थितेःसाधनमाह ॥ भेदृश्यक्षीणि २२९ हिमांशुशून्ययमला
२०१ स्तस्माद्दाचंद्राः १८२ शरागेलाः १५५ स्तानभुवः १४९ सुरेंद्वः १३
कलाग्रेशाः ११७ यमाभेदवः १०२ ॥ वेदाष्टे ८४ निगमागमाः ५४
खनिगमा ४० खेदाः ९ नभः ० क्षेपकाःक्रमात्स्युः प्रतिबाहुमन्त्रगो
भुजाद्राछदृशंत्रीदृवः ॥ ५ ॥ अथ चक्रसाधनमाह ॥ ॥

भुज	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
क्षेप कां:	२	२०	३८	५५	७१	८६	१००	११३	१२४	१३३	१४०	१४५	०

इति चंद्रकं॥ तत्क्षेपतैः खंडयोतेष्व विवरणभुजा ग्रंथो॥ हृत्वा फलं गते तेही नंतदा स्पष्टगतभवेत्॥ ६॥ नारा॥ चाष्टभुव १८५ स्तथांकध्रु यः १८९ सर्पांकचंद्रा १९८ श्वतुर्वीरं रामनखा २०३ द्विवारमिनदृस्रा २१२ अग्नेत्रा श्विनः २२५॥ गोष्टाक्षिणि २८९ नवांगमेषवहनो ३५९ वेदाश्वखंडा निवे यातेष्वा नरतादितंकृतसदा दोः शेषकं तफलं॥ ७॥ अनेषा चक्रलिख्यते॥ ॥ ॥

भुज	०	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
खंडानी	१८५	१८९	१९८	२०८	२१८	२०३	२०३	२१२	२२५	२८९	३५९	३५९	४

अंत्यस्योपचयधनं त्यपचयहीनं गतेष्यास्यं खंडं चाधयमा॥ इंकुधृ २२५ घटिकाः सत्यं श्चिनः २० श्यांसजाः॥ शेषाभाश्चंद्रगतौ च शेषकमिदं खांके॥ ६ श्रीग्रहलाघव १५

वारंहरेत्॥ लब्धंप्राक्स्फुटखंडकेनमतिमान्हत्वाफलंगत्यमा॥ तौ॥ ८॥ चांद्रिगतिर्यदाल्पधिवसुघ्नो ८२ धिकृतदोदशहतिः॥ मंकासदृदेव फलंगुण्यखंडेनवेविशोधायं॥ ९॥ तद्भवौक्यस्पष्टकेमेलयोज्यभाजको भवति॥ अनेनोछेदनं लब्धविंशुद्धात्मकभाज्यं॥ १०॥ तद्लब्धंचय लोनामध्यस्थितिरेवैवकादिस्यात्॥ संक्षिप्तपदलब्धयक्युक्तिहिदृष्ट संदिष्टा॥ ११॥ अथखंडानां संमर्दगणितेचोच्यते॥ ॥ ॥ चंद्रबिंबदृङ्भभाखंडेसंशोध्यशेषकं॥ शरेणसहितंकृत्वाखंडासेणहतं यथा॥ १२॥ बिंबखंडांतरंयत्तुखंडासः सउदाहृतः॥ बिंबाग्निभागहृन्नखंडमर्दमध्यः सउच्यते॥ १३॥ दृष्टास्थितिर्विलेख्याप्रथमास्पर्शापराचंमोक्षाख्या॥ व्यर्कक्षुजलवाघलोचननिघ्नफलंफलाविदुः॥ १४॥ अर्के १२ पक्षभा ५ द्विराऊ अन्यूनस्तर्हि विमुग्युतं॥ अधिकेवैपरी

त्येनस्थितोचभवतस्तदा॥१५॥स्पर्शोमोक्षस्तिथ्यंतुरहितासहितातिथिः॥स्पर्शमोक्षौ विजानीयान्निर्ध्यंतोमध्यमास्थितिथिः॥१६॥माध्यस्थितिर्यमघ्नारस्यात्सर्वकालोग्रहस्यवै॥अवंमर्देपिकर्तव्येदिक्स्पर्शोवक्ष्यतेधुना॥१७॥ ॥अथवलनसाधनमाह॥ ॥त्रिभरहितस्वरामैर्मनलवयुक्तोनगैर्युतश्चंद्रभिनेः॥चरमिवदलेस्त्रिघ्नंफलमिदमेकंविलिख्यनांवलनं॥१८॥मेषात्षडंतुगोलःस्यात्लोम्यायाम्यायधटात्तथा॥त्रिभोनार्कोभवेत्तस्मिन्तत्रोलेवलनंत्विदं॥१९॥दिनगतमथरात्रेःशेषकंपश्चिमंस्यान्नतमिहदिनशेषरात्रियातंचपूर्वं॥तिथिपरिणतकालेहृद्दलेकोगतार्धंरजनीदलइहोक्तंनऊनाधिकं॥२०॥रात्रेरुक्तोगतार्धंतुतत्तद्दलविशोधितं॥तच्छेषाद्वलनंचान्यद्दिशेसंसाध्यतांबुधः॥२१॥तत्स्याद्विशेष्यशरपूर्वसंस्थं

स्यात्तच्छशवेदैरवगुणेत्रिंहन्यात्॥षष्ट्याविभाज्यंतुतयोरधस्तंकृत्यंतदूर्ध्वंनयुतंचकार्यं॥२२॥भागैर्हतःसोपिभवेत्तिभागास्तच्छेषकंषष्टिहृतंशरात्तं॥घटिःपलान्यत्रतथैवकुर्यात्खेटोप्यसावस्यभुजास्त्रिभोनः॥२३॥नगशरैर्युमितैर्वलनंदलैर्भवतितत्रकृतंहृतमक्षसंस्कृतं॥कृतमिदंचनतान्तरपूर्वकाद्यमकुबेरदिशोक्रमतोस्यहि॥२४॥पूर्ववलनंप्रोक्तंतस्यास्यदिशायदाभवेदेका॥संयोगश्चवलनयोर्नोचेद्विशेषणंद्वयोःकार्यं॥२५॥संयोगाद्विशेषोधैक्यातास्कंतरसेदभोज्याः॥कृत्यमितावलनांघ्रयएवंकलादिशापिविज्ञेया॥२६॥उभयवलनयोरैक्यंयस्यांजातंदिशाचसांग्राह्यां॥विश्लेषेधिकवलनंयत्तस्याशास्मृताचदेवज्ञैः॥२७॥स्पर्शादिकंयदिविधोर्दिवसस्यशेषयातेथवायुदक्तद्दिवरंरवेस्तु॥रात्रेस्तदूनितेनिशा

राकलंक्रमात्स्यात्माक्यञ्चिमंनंतमिदंवलनस्यसिध्यै॥ २८॥अथछं
नाघ्रिसाधनमाह॥ ॥ ॥ ग्रासंषड्भ्यो६०हतंतावन्मानेकयुक्त
लोकधृतं॥लब्धान्मलंतुकर्त्तव्यंछंनाघ्रयःसेस्मृताः॥ २९॥बिंब
चिह्नंलिखित्वादौतस्मिन्रेखाश्चकंलिखित्॥रेषयोर्मध्यभागेच्च
क्रंयश्चरणाःस्मृताः॥ ३०॥वलनज्ञचरणांकमितोमध्योदयाहे
मार्गणाशातः॥याम्योदीच्यान्नाक्षासव्यासव्येनतोऽवलनांघ्रीन्॥३१॥
छंनाघ्रिकमिताःपाकेचपञ्चान्मध्याद्विजानता॥स्पर्शोमोक्षश्चदात
व्यास्तैस्मोक्षोविलोमतः॥ ३२॥शेषंबिंबस्यतथारेखाग्रेमध्य
तोन्यकंकुर्णिस्यात्॥रेखाग्रंस्पर्शकुंयुक्तंरेखाग्रंमोक्षयो थानेश्वा
र्भवंतितदा॥ ३३॥तैरेखाग्रास्पर्शादृत्तैःसमीक्षनंलंबोज्ञेयं॥ २७
ग्रासुन्मीलनमिदोर्भानोव्यस्तंवदंतिदेवज्ञाः॥ ३४॥अथग्र

स्तविधुर्धर्मोत्यर्धोरुस्मश्वपिंगटः॥सर्वग्रस्तोंगुलोनंनोग्रासंपुष्पवतोर्वदेत्॥
॥३५॥ ॥इतिरवटकृतौचंद्रग्रहणंषष्ठाधिकारः॥ ॥अथक्रांतिसाधनमाह॥
अयनांशैर्युतःरवेटस्त्रिभोनंतस्यवेलुजं॥रूपादिग्विहृता१०लंशाःक्रांतिल
ब्धाश्चसाध्यतां॥१॥रवेरः१४रसुतोरगा०श्चिगगनं०रुद्रा११श्चनेत्राश्च
यः४२पत्रिक्ष्मा१५श्चरसा६धृतिश्च१८हिरसाः६पञ्जानि२०तर्काग्नयः३६॥
नेत्राक्षीणि२२जिनाः२४हताशनयमाः३३षड्रुद्रयो३६ग्नेजिनाः२४श्चन्यंस्यो
द्विवरैरयोस्मरुणकोमांदांक्वत्साध्यतां॥२॥अंत्ययोरंतरेणेवहलांशेषंक
वादिकं॥फलस्यदशमंभागंगतांकेचधनंकुरु॥३॥चक्रंक्रांतिसाधनस्यैदं॥

०	१	२	३	४	५	६	७	८	९
०	४	८	१२	१६	२०	२४	२८	३२	३६

अथाक्षांशसाधनमाह॥
वर्मितंफलभोंकृत्वातद्वि
गंशाःशरेहृतां॥हीनःश्र

पलभाशेषमक्षांशादक्षिणास्मृताः ॥ ४ ॥ अथपदकरणमाह ॥ ॥ अंकोपरि
चसंशोध्यरवादेयाविलोमतः ॥ तिथ्तीविषमाधोधोशयानाचसमास्मृता ५
सर्वोपरिकृतारवाभागः सव्यक्रमेणवै ॥ विषमोयंभागपूर्तिरकाभ्यसे
यमः स्मृतः ॥ ६ ॥ लब्धंयमरहतंकार्यद्वितीयोभाजकक्षयः ॥ तेनैका
स्यापुनर्भाज्यः शेषोकः पूर्ववत्तथा ॥ ७ ॥ यदाभागोनवगच्छतेकृ ?
शेषंरवषड्हतं ॥ पदस्थविकलायुक्तंकार्यभाज्यंतुतद्भवेत् ॥ ८ ॥ पूर्वलब्धं
तुनेत्रघ्नंरसयमरयुक्तंसभाजकः ॥ भाजकेनचरीत्यैवभाज्यंफलविं
दवेत् ॥ ९ ॥ पूर्वलब्धंकलाश्चाङ्कः शेषाश्चविकलाः स्मृताः ॥ १० ॥ ॥
इतिसप्तमाधिकारः ॥ ॥ अथसूर्यग्रहणाधिकारः ॥ ॥ दर्शांते यानेश्वर
क्रमेंत्रिभोनमथतत्तस्मात्पर्वकोतिकोतेर्वीत्रानदिकृतयाक्ष १८
वक्राः स्युर्दक्षिणाः सर्वदा ॥ ॥ एकस्याऽयनयोर्धनंनविवरंतेस्यु

नंतरागरैर्भक्तास्तेपिभवंतिवैरसमितारास्मृताः पंक्तयः ॥ १ ॥ ॥

२८	१७	२२	२७	१

यमघ्नतय १८२ भाष्टका १८८ भांकेदवः १०८
सूर्यमवस्कमतिनेत्राः २१२ सर्परामाश्विनभ्र २८
॥ वस्कमतिनगदस्रा २७१ रंकयोरंतरणंखयमुरवमवशिष्टंताडितंसर्पभं
कं ॥ २ ॥ खंधनभाजकसाधनप्रथमाष्टमांशपर्यंतंगुणनभाजनंविनाप्रथ
मखंडमेवभाजकः ॥ ३ ॥ तल्लब्धंगतखंडकेधनमयंहारस्त्रिभोनार्कयो
विश्लेषस्यकवादिकंनखरहतंलब्धंनगोनं कुरु ॥ गोमुत्र्यागुणितंफ
लंहृतमथोहारेणतद्धंवनंस्वंस्वर्यादधिकंत्रिभोनयुग्मणस्वनंकाद्यति
थेः ॥ ४ ॥ तद्धंवनंविश्वगुणं १३ कृत्वासूर्यगोर्धनर्णंतिथिवछरोस्मात् ॥
कार्योजवद्धंवनमूग ५ गुण्यंकवाधियुक्तंतिथित्रिभोनं ॥ ५ ॥ ॥
तस्माच्चतथापुननेतकवादिभाजिताः खंडकान्यत्रापित्रथमंनभश्च०
नवभ्रभा १९९ रामरामाग्नयः ३३३ ॥ सप्ताष्टरंध्रयो ४८७ द्विकोचन

दृस्याः ५२ ७ सर्पाब्धिकुभ्रा ७ ४८ गतेष्याकानां विवरेण चात्र गुणितंशेषेऽवाधेकुरु ॥ ६ ॥

०	१५९	३३३	४७१	५२१	७५५
॥	॥	॥	॥	॥	॥

अत्रदृक्तिसाधनेप्रथमदृश्यांकः तद्व्यंदृग्१० शक्रे गतखंडे योज्यषादी ६० हृते ॥ अंगुलपूर्वोक्ततिथ्यंशदिक्सेवदिग्भवंदृस्याः ॥ ७ ॥ बाणस्यापि न तोदृग्गैक्यमथवेसंयाज्यनंस्याद्द्वयोर्नो चेत्तद्विवरंहि शोधकमिदंस्पष्टः शरः कीर्तितः ॥ वाकिरास्यदिशापितस्यकथितातद्विच्छरभानुव्रजैः केंद्रासाधिपदृग्भाजिताकमलिनीनाथस्यबिंबंभवेत् ॥ ८ ॥ चंद्रपर्वणितदीयमेघोनेऽच्छउलंसाधितंकुरुतथेवतत्पुनः ॥ मध्यमस्थितिरपीहसाध्यतांछादृक्चिहवदंतिमनुजं ॥ ९ ॥ सामध्यस्थितिरत्रशास्त्रेऽनुणिता १९

भागास्त्रिभोनंतथाद्विघ्नैरहितंयुतंलवकुदाभ्यांपुनर्ऊनेवा ॥ कार्मग्राणिवतत्रतद्विरहितास्पर्शाख्यमाहुर्युतान्मोक्षाख्यंरविलस्त्रिभोनमधिकंस्यात्तद्ऊनंनोऋणं ॥ १० ॥ मध्यस्थित्यधियुक्तंवेयुक्तंदर्शेचलंबने ॥ स्पर्शंमोक्षमभिधेकुर्यादूनर्णेपूर्वमुक्तवत् ॥ ११ ॥ स्पर्शमुक्त्योस्तुराक्षोस्यातांवेक्रमशस्फुटे ॥ सर्वलंबनतोदर्शः संस्कृतोमध्यउच्यते ॥ १२ ॥ मर्दःशीतकरग्रहेनिगदितस्तत्संस्कृतास्यात्तिथिः सोमर्दोरसप्ताडितश्चलवंकालेर्युग्वियुग्विनिघ्नं ॥ द्विघ्नंप्राग्वदलंबनेऋणधनेतिथ्यंततोमीक्षणाख्यभवतोग्रहेदिनमणिः कल्मलिषाराजते ॥ १३ ॥ स्पष्टरवेर्यःस्याद्ग्रहमध्ये ॥ तत्त्रिभयुक्तात्स्याद्दलनंवै ॥ १४ ॥ नतदिक्भावत्साध्यारात्रेःशेषमितंतथा ॥ रात्र्यर्धेशोध्यशस्यतद्दृक्स्यान्नतंचतत्र ॥ १५ ॥ ॥

॥ इतिरवेर्दृक्तोसूर्यग्रहणाधिकारः सप्तमः समाप्तः ॥ ॥ श्रीरामः ॥

अथप्रारिष्टग्रहणेइष्टलग्नेवाअभ्रछायासाधनमाह॥ ॥तत्कालीनभि
नंस्फुटं चसपलं चत्रै१२विशोध्याथतच्छेषसागरसागराश्व८४ऽवकायो
ज्यास्तत्तत्तबुध॥भागीकृत्यचवर्गितंकुरुहिगोभ्र्याततोवर्गिना३
भक्तोर्ध्वांशमितंफलंनिगदितंराश्यादिकंस्फुरिभिः॥१॥तच्छेषंखरसा६०
हतंकुरुसराधोंशेनसंमिश्रितंषड्भक्तंऽवकाःपलांतमथचायंस्या
त्क्रमोभाजने॥तच्छेषेन१२रथभानिराशिमुखमेवंद्विष्टरमेकत्रच
विश्वांशान्१३दिननायकंस्फुटतरंतत्कालजंयोजयेत्॥२॥तत्सर्व
प्रातर्भवमध्यमसूर्यविशोध्यमवशिष्टं॥विश्वांशादिकसंस्कृतिरहित
प्राक्द्विष्टसंज्ञंस्फुटंयोज्यं॥३॥जातश्चायंस्पष्टतरोनिरक्षसूर्यःप्रावृट्को
ऽपुष्पवंतोपर्वणिवास्या॥अंकांशाढ्येमघफलंजानतुल्कूश्वास्येवा थानेश्वर
न्यंसाधनमार्गंकथयामः॥४॥द्विष्टमुखंसंस्कारंत्यक्त्वार्कंचराशि २०

मुखमर्कं॥नीरदसूर्यंकुचित्तस्यनवांशात्फलंवदंतिबुधाः॥५॥सौम्यार्कयोर्नवां
शेनिरभ्रतावाक्यतर्घनाःप्रचुराः॥शुक्रेंदोर्जलदृष्टिःसवातदृष्टिर्जमंदयो
र्ज्ञेया॥६॥ ॥अथनक्षत्राच्चंद्रस्पष्टीकरणमाह॥ ॥विश्वांशै१३र्नखदंड
कै२०र्गतभसंघस्ताडितंस्याच्छेषीभागाद्योथदिनक्षेपयुक्तिरहितंद्योगेन
भक्तंफलं॥द्विघ्नंरोगेविहतंफलंधनमहोपर्वस्फुटंस्याच्छशीसर्वर्क्षै
णहृतंचसर्पशतयुक्तंतत्कालजंदोर्गतिः॥७॥अथतिथेःचंद्रस्पष्टी
करणमाह॥ ॥सूर्यांशै१२स्तिथयोगताश्चगुणिताभागादिलब्धंति
थर्भोगनैर्यतिथेर्गताश्चसपलाघट्योविभाज्याःफलं॥धाणे५रक्तचह
तंफलंस्वमुखंपर्वनियोज्यंततःसर्वंस्पष्टरवौयुतंभवतिसःस्पष्टश्च
तारापतिः॥८॥ ॥अथयोगाच्चंद्रस्पष्टीकरणमाह॥ ॥विश्वांशै१३
र्नखदंडकैश्च२०गतयोगास्ताडितास्वस्वभागाद्यंचगतंकलादिं

चिह्नं योगस्य भोगेन वै ॥ तद्धुर्व्यं द्विगुणं स्वगेहतमिदं पूर्वं निरुक्तं तत्
सर्वस्पष्टहिरण्यगर्भरिहितं स्पष्टोहिमांशुर्भवेत् ॥ ३ ॥ इति रवेर्वटकृतो भुक्त
माधिकारः ॥ ॥ अथास्तोदयाधिकारमाह ॥ ॥ चलकेंद्रलवैः
कथिताभुदयास्तो तोलिखंतिपंचांगे ॥ स्फुटवेतोपुराणैः कालांशा
स्वंनिरूपितं गणितं ॥ १ ॥ तत्कर्तुमंदधियः खिद्यंते विस्तराच्छत
सारं ॥ संगृह्य कथ्यतेदो गणितं स्वल्पप्रतीतिसुखदं च ॥ २ ॥
सूर्याच्छीघ्रोधिकांशैरुदयंयातिपश्चिमां ॥ मंदश्चात्फलवत्तस्मात्सो
च्याउदयमेतिवे ॥ ३ ॥ मिश्राछीघ्रोत्यभागश्चेत्पूर्वमस्तंयातिसोयं
हः ॥ मंदोधरिफलवत्तस्मादस्तप्राप्नोतिपश्चिमां ॥ ४ ॥ भास्कराच्च ज्ञानेश्वर
नगभुवो १७ गुणचंद्रा १३ भ्रभुवो ११ द्विविधदो ९ तिथियो १५ पुरो २१
त ॥ प्राक्तनेनिगदितासमयांशावर्क्षणाभुदितोः क्षीतिरहो

नाः ॥ ५ ॥ अस्तोदयोच्चपंचांगे केंद्रोनाद्यदिनेहृते ॥ तद्दिनेहर्गणात्कार्मी
स्पष्टोर्कश्चतथायतः ॥ ५ ॥ इतिपूर्वास्तो ॥ दयोरुनोरविर्नैयाधिकः स्याद्ध
नसंज्ञकः ॥ ऐक्यंरोधोसायनोचेतदन्यः कार्यमथांतरं ॥ ७ ॥ ततोरा
त्युदये नात्रभोग्यंकार्यंतुलग्नवत् ॥ भिन्नरात्र्योतदाभोग्यमानीयुक्तं
ततोः कुर्या ॥ ८ ॥ युक्तिर्भोग्येकनेनेष्टपूर्वैर्भोग्यंचकेवलं ॥ पलात्मकं
तद्दिनं स्यात्सक्षणकाघटीः कुरु ॥ ९ ॥ तद्दिनेषडुगुणांशाः प्रो
क्तोक्षक्षोधिकोनकाः ॥ तदांगम्यगतंचात्रदुदयस्तोद्धिकोमताः ॥ १०
रतिपश्चिमास्तो ॥ पश्चिमास्तोदयोसाध्यो नदाल्गंनरवितथा ॥ षड्
भंचसायनं लग्नाकुर्विष्टंतस्यचोदयैः ॥ ११ ॥ षड्गुणेष्टलवैकाल
लवानामंतरस्यकलिकोदयरश्मिः ३००॥ तांतोश्ररहितोदय
निकाऽधिष्ठितवारमथनफलकं स्यात् ॥ १२ ॥ मार्गिणस्वधर

चिह्नं योगस्यभोगेनवै ॥ तद्धुव्यंद्विगुणंस्वगेहतमिदंपूर्वनियुक्तंतत्
सर्वंस्पष्टंहिरण्यगर्भरिहितंस्पष्टोहिमांशुर्भवेत् ॥ १ ॥ इतिरवेटकृतोभ्रष्ट
माधिकारः ॥ ॥ अथास्तोदयाधिकारमाह ॥ ॥ चलकेंद्रलंबः
कथितोदृग्यास्तोनोलिखंतिपंचांगे ॥ स्थूलोक्तोतोपुराणैः कालांशा
दयंनिरूपितंगणितं ॥ १ ॥ तत्कर्तुंमंदधियः स्विघंतेविस्तराच्चत
सारं ॥ संग्रहकथ्यतेदोगणितंस्वल्पंप्रतीतिसुखदंच ॥ २ ॥
स्वर्यांछीघ्रोधिकांशैरुदयंयातिपश्चिमां ॥ मंदश्चात्फलवत्तस्माद्दृ
ग्याउदयमेतिवै ॥ ३ ॥ मिश्राछीघ्रोत्यभागश्चेत्पूर्वास्तंयातसोन्य
हः ॥ मंदोदृग्रविवत्तस्मादस्तंप्राप्नोतिपश्चिमां ॥ ४ ॥ भास्करा १२ ज्ञानेश्वर
नगशुन्यौ १७ गुणचंद्रा १३ ऋतवो ११ दिविषदो ९ तिथयो १५ ऽ
त्र ॥ प्राक्तनेनिगदितासमयांशावक्रीणांशुद्धिदोःस्फीति १ हृ

नाः ॥ ५ ॥ अस्तोदयोत्पंचांगेकेंद्रोनाद्यादिनेहृतो ॥ तद्दिनेहृग्गणाकार्यौ
स्पष्टोर्कश्चतथायतः ॥ ६ ॥ इतिपूर्वास्तो ॥ दृग्योरुनोरविर्यैर्योधिकःस्याद्दृ
ग्नसंज्ञकः ॥ ऐक्यंरात्रौसायनोचेत्तदैक्यात्कार्यमेथातरं ॥ ७ ॥ ततोरा
त्र्युदयेनात्रभोग्यंकार्यंतुल्यवत् ॥ भिन्नराश्योस्तदाभोग्यमानौशुद्धिं
ततोःकुरु ॥ ८ ॥ शुद्धिभोग्येकनेनैवं पूर्वंभोग्यंचकेवलं ॥ पलात्मकं
तद्दिनंस्यात्सद्यानकाघटीःकुरु ॥ ९ ॥ तद्दिनंषड्गुणंचांशाः प्रो
क्तांशक्योधिकोनकाः ॥ तदाग्म्यगतेचास्तुदयस्तोद्दिक्तोमतः ॥ १०
रतिपश्चिमास्तो ॥ पश्चिमास्तोदयोसाध्यो नदाल्पंनरवित्तथा ॥ षट्
भंचसायनंलंबकुविष्टंतस्यचोदयैः ॥ ११ ॥ षड्गुणेष्टलवकाल
लवानामंतरस्यकलिकाखरविभैः ३०० ॥ तांतोभ्ररविभोदय
भक्तोऽधिकारमथनफलकंस्यात् ॥ १२ ॥ मार्गिणस्वधर

विग्रहनारतेरभिहते वदिनाद्यांतकर्तृभवतोवक्रगोसुयानभाग
मिदुराजसमाद्रुः॥२३॥दिनाद्यंशयुयातेपूर्वे स्त्रेद्यनर्णकोर
ष्ययातोत्यासंचशाकोनोयमनीषिभिःबुधगतभूपुराणाभेत्रयु
चंद्रयोर्विशेषविधिः॥क्रियमाणोदयमोद्यायस्त्रोदयवरवाग्नि३००
विवरंयत्र॥१५॥तनक्षत्रं२७हतंस्यात्तदपिप्राणैःहतंचमागास्युः।
त्रिशतेस्युदयतोधिकरुतदातृणांधनंचफलं॥१६॥त्रोक्तोशेषु
दृश्यं चकार्यंदृश्यरात्रौसंध्यिन्नंसिद्धांतानुक्तावप्येतत्कार्यमतीति
नोविबुधैः॥१७॥शीघ्रश्रवणधारणघातंस्नातकृत्कोहिरविसाक्षा।
पूर्वंस्यात्फलंसिद्धांतशिरोनणोनचदृष्टं॥१८॥॥इत्यार्यभटीयेग्रहगणि
तेकालक्रियापादः समाप्तः॥ ॥सजयतिसिंधुवदनोदेवोयत्पादपंक २२
जस्मरणं॥वासरमणिरिवतमसांराशीनाशयतिविघ्नानां॥श्रीधानेश्वरायनमः

अथनक्षत्राधिकारः॥ ॥दस्राद्यश्चन्मर्छना२१गजगुणा२८नंदाब्धयो४
दृग्साःदृषट्तर्का६५मुगरवचरा१४रसदिशो१०६श्वाशा१०७नवार्काः
१२९क्रमात्॥भाग्यादृष्टयुगेदृयो१४८क्षतिथयः१५५खाब्धयो१७०
शाध्रुवाःअष्टाशा१८३गजगोभुवो१९८रविदशा२१२सिद्धा
श्विनः२२४खत्रिदृक्२३०॥१॥मृगात्सुद्विजिनाः२४२शराश्वगदृशाः
२५५धृंगाश्विनो२६१षेषुदृक्२५८वाणक्षोणि२७५रसाष्टदृक्२८८
नखगुणा३२०तलाग्नया३२५श्यामराः३३७॥२॥अथशरः॥ ॥
दिक्१०स्तर्यो१२श्विभु५५दिक्१०शिवा११गदृखनगा७खार्कौ१२
श्चविश्वे१३भवा११स्त्वाष्ट्रा१२नगवह्नयः३७कुमम्बुधी३
भाक्ष५बाणा५द्विषट्दृक्कर्णाश्विशर३०रित्रयुः३५खजिन२६
भा२७त्वंत्याश्चरुत्ताहिभेद्विशातषट्रूवृषत्रयशरक्वायाम्या
युदक्शेषभे॥ ॥३॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथास्यक्रिया ॥ नक्षत्रोदयलग्नानि ॥ निजपलसाहतसप्तशरंस्वर्णैर्भक्तेकाप्तलवैश्चभध्रुवकेषु स्वर्णयाम्येदिग्यंशोनेषुभवतिभोदयेलग्नं ॥ ४ ॥ नक्षत्रास्तलग्नानि ॥ ॥ भमासे पस्यध्रुवकंषड्भक्तेष्टलवैर्युतंकृतंस्वर्णं ॥ व्यस्तंषड्भमध्रुवकैःकार्यंलग्नंस्फुटंपरैः कथितं ॥ ५ ॥ एवमध्यस्थैर्नक्षत्रैर्लग्नानि ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अ	भ	क	रो	मृ	आ	पु	पुः	आ	म	पू	उ	ह	चि	स्वा
०	२०	१०	१०	२०	२०	०	१०	२०	०	२०	२०	२०	०	१०
१० उ	१२ उ	२ उ	२ द	१० द	८ द	८ उ	० उ	७ द	१० द	१२ उ	१३ उ	२ द	२ द	३ उ
वि	अ	ज्ये	मू	पू	उ	अ	श्र	ध	श	पू	उ	रे	० ०	० ०
२०	१४	२०	२०	२०	२०	१०	१०	१०	२०	२०	२१	०	० ०	० ०
०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	० ०	० ०
१ द	२ द	३ द	८ द	५ द	५ द	६ उ	० उ	६ द	० उ	२ उ	२ उ	० उ	० ०	० ०

ज्ञानेश्वरः २३

दृनायनमध्रुवकत्रिभोनभुजसाधितंस्वदेशचरं ॥ सोम्ययाम्येगोलेदृनायनमध्रुवं विलोक्यततः ॥ ६ ॥ दिनमानसाधनमिवक्रमतः स्वर्णैश्चरैरुलिप्तासु ॥ कार्यं भवतिदिनार्धनक्षत्रस्येवमिष्टकालेऽपि ॥ ७ ॥ दृनायनमध्रुवकैः सएवनक्षत्रभास्करस्तस्मात् ॥ भोग्यंकृत्वेष्टावधिलग्नेकार्यंचलग्नरीत्यावै ॥ ८ ॥ तद्दिनेचैवमध्यस्थितनक्षत्रस्यविध्यहोतस्मात् ॥ सूर्योदयादभीष्टंसाधंरात्रेर्गतंतदाभवति ॥ ९ ॥ इतिनक्षत्राधिकारःसमाप्तः ॥ ॥ त्रिरूपे १६२ रजिरुषिः १४५ शरार्के १२५ नेगरूपे १५२ स्त्रिभवे ११३ क्रमात्कुजाद्यैः चलकेंद्रवेधैः प्रयांतिवक्रमगणान्नैः पतितेव्रजंतिमार्गं ॥ १० ॥ क्षितिजोष्टसमेसूदितिपूर्वेगुरुरिंदे १४ रविजस्तुसप्तचंद्रैः १७ ॥ उदितोऽस्तभागसंविहिनेभगणाधीरपत्रयांतिचास्तं ॥ २१ ॥ चलकेंद्रस्यएतेएवशराःभगणे ३६० पातसूनेषैःपश्चिमास्तंप्रयांति ॥ बुधशुक्रयोरस्तोदयमागनाह ॥ ॥ रवशरे ५० ब्धिजिनैः २४ परैरुष्टग्वासरद्योस्तदिनै १५५

रवे

नगाद्रिभिः १७७ उदयोक्षनरवे २०५ स्त्र्यहींदुभिः १८३ भागस्तोदि ग्रहने ३१०
षट्स्कैः ३३५ स्यात् ॥१२॥ अथाहर्गणादिभिर्विनाभविष्यद्ग्रहणं साध्यते ॥॥
नत्वा सर्वसुरान् खगान् खविशुरून् तांपर्वणः पद्धतिं वक्ष्येवाक्सुखावहां
नगणक्षेपान् नक्षत्रादिभिः ॥ चक्राद्येरहितां चपंडितजनैरीषोस्मितैः संस्तुतां
तांनोत्कांपर्वतरैर्हरिष्ठहरिणासंप्रेरितः श्रीकविः ॥१॥ मध्यद्रशस्पर्शयो
मारंभं चशकादितः ॥ वक्ष्येतत्ररदाद्रींदुः १७३२ शकः स्यादथशोभनः ॥२॥
मेषोमधोशुक्लकौनवम्यांत्रिंशत्कलाः ३० शून्यमा २० विघट्यः ॥ उक्षाचवै
रागखसितेनवम्यामर्कैकलाः षण्मरुतो ५६ हिरामाः २७ ॥३॥ युग्मोथशुक्ल
सितएकचंद्रे ११ बुधैकलादस्त्रयमाः २२ कृताक्षाः ५८ ॥ कर्कः शुचौशुक्लकवो
द्विचंद्रे १२ तानाः ४९ कलाः सूर्यमिता १२ विघट्यः ॥४॥ सिंहः श्रावणशुक्ल थानेश्वर
शीतयुचतुर्दश्यांचपंचेंदवो १५ घट्यागोयमलं २९ पलानियुवतिर्भो ३ सि २८
ते चंद्रजे ॥ पर्वोक्तांचतिथिंकलाश्चकुरुताः ८१ तपोध्यय ८८ श्चाश्विने

तूलोकृष्णशनोतिथिंप्रतिपदं सर्पाः ८ कलाः पत्रिणः ५ ॥५॥ सोमेकार्तिककृष्ण
पक्षमथमांस्याद्वृश्चिको ऽग्नयो ३ घट्यादस्त्रयमाः २२ पलान्यधनुर्मागेत्रि
तीयांगुरो ॥ स्याश्वापोघटिकाश्वखं ० नभकृताः ४० पोषेमृगः सूर्यजेपूर्वोक्तांच
कलाः षडंबकमिता २६ सप्तषवो ५७ त्यंत्यजाः ॥ ६ ॥ माघघटः कृष्णे चतुर्थिधृतो
घट्योग्निबाणा ५३ विकलाश्चविद्यो ॥ मीनोंत्यकृष्णेऽन्यचतुर्थिकायांघट्यश्च
गोजा १९ विकलाः करा ३३ स्युः ॥ ॥ एतेषांचक्रं ॥ ॥ ॥ ॥

चैत्र	वैशा	ज्येष्ठ	आषा	श्रा	भा	आ	का	मा	पौ	मा	फा	मास
शुक्ल	शुक्ल	शुक्ल	शु-	शुक्ल	शुक्ल	क्षय	वृद्ध	वृद्ध	वृद्ध	वृद्ध	वृद्ध	पक्ष

चांद्रमानेन सूर्यस्य पक्ष-चालनं राश्यादि ०।१४।२३॥ ०।षण्मा
सचालनं ५।२४।२८।० ॥ व्यगोः पक्ष-चालनं ०।१५।२०।० ॥
षण्मासिक-चालनं ५।१४।११।० राहोर्वर्ष-चालनं ऋणं ०।१९।२१।३०।३०॥
॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

तिथी	८	९	११	१२	१४	१४	१	१	३	३	४	४
वार	शुक्र	रवी	बुध	शुक्र	सोम	बुध	शनि	सोम	गुरु	शनि	सोम	गुरु
घटी	३०	५८	२३	४९	१५	४०	८	३४	०	२८	५३	१९
पळे	२०	३७	५४	१२	२९	४८	५	२२	४०	२७	१४	३६

अयनांशाः शके १७३२ चैत्रशुद्ध १ रवौ घटी ३० पळ २० लवदक्षेपकः १ । ५ । २३ । २५ । ३३ । ५३ । अ
यनसोरानेन मासचालनं ऋणं १ । २६ । ४८ । १० । उपरोक्तनिधिवारघट्यादिनत्सं
मयरयराशाचालनं चक्रं ॥

चैत्र	वैशा	ज्येष्ठ	आषा	श्रावण	भाद्र	आश्वी	कार्तिक	मार्ग	पौष	माघः	फाल्गु.
५३	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५	५
२५	२९	२०	११	२५	२५	२३	२३	२०	१८	७	५
२३	४८	२१	३५	५१	२१	४४	७	३१	५४	२७	४०
५३	४५	५७	९	२१	३३	४५	५५	१	२०	३२	४४
५३	५३	३३	३३	२३	३३	५३	५३	३३	३३	२३	३३

ज्ञानेश्वर: २५

त्रिरूपाप्यागतयन्सराः क्रमगुणा वाणै ५ र्यमाभ्यां २ रसै ६ स्तेकाग्न्यि ३ ह
ताफलं भवति तद्वाराद्यं वैक्रमात् ॥ तच्छेषं तिथिताडितं १५ दिनभवं दंडेषु
दंडोद्भवं योज्यं तद्विकलास्तत्र हि रवेर्वाराद्यं योजयेत् ॥ ८ ॥ एवं कृतेय
त्तिथिवासरा घमाया निनत्संक्रमणस्य कालः ॥ सूर्यस्य तं साध्य ततोऽ
भीष्टदिनादिकं मध्यजवेन गुण्यं ॥ ९ ॥ भागादिकं तत्फलकं हि सूक्ष्मरा शि
सुतत्राघरविभ्यां च्छेद्यः ॥ यद्राशिगो मध्यरविर्भ्यं साध्य तत्संक्रमाद्दिष्टदि
नादिसाध्यं ॥ १० ॥ अरानांनिचयं गिरीशगुणितं ॥ भ्रन्याद्रिचंद्रैः १७३ स
कृदुत्कांतस्य फलं गिरीगुणितं संयोज्य शेषं त्यजेत् ॥ योज्यास्तत्र तदीयज
न्मतिथयः सर्वैरवर्तोमे २ स्तनोत्वा शेषमिनातिथिभवति सावर्कस्यास्त
कालुधेः ॥ ११ ॥ पंचांगगुणा २५ स्तिथयः १५ युगा मा ४ ॥ १ ॥ नाग्नयो ३ ० हि
वसस्य ॥ सूक्ष्मादिनादिमानं मध्यस्फुटसूर्ययोः खलु समाने ॥ १२ ॥ प्रति

मासे रवग्रामाः ३० षड्यमलं २६ मुनिभुव १७ ऋ ७ खग्रामाः ३० ॥ मध्य
रवेरुक्तलनं स्यादिनादिकं वत्सरो भवेत्यस्मात् ॥ १३ ॥ अथ राकुः ॥ ॥
तस्मिन्नृशाके नु चैत्रे सितनवमिकवो खाग्नयः ३० शून्यदस्रा २०
मलकाले मेगार्कीप्लवति खलु तदा सिंहिकयोपि राघः ॥ बाणा ५
रामाश्विनस्युः २३ रामयमल २५ मथोत्रित्रय ३३ स्त्रीषवः ५३
स्युः खगोचंद्राः १९ कुनेत्रा २१ चलति मुनिगुणाः ३७ खाग्नयः ३०
सौरर्क्षे ॥ ३४ ॥ सौरर्गतादेर्गगनादिचाल्लंबस्य फलं पूर्ववशरा
दिकान्नणा ॥ कलाहिरोषंतु तमोरवेर्दिनेमेषस्यचेष्टत्रजितां
शितं कृतं ॥ १५ ॥ यस्मिन्मासे रविसाध्यो मेषान्तं कुरुते मासकैः ।
कर्कं प्रचालितो राकुः स्फुटः स्याद्विषुवत्क्रमे ॥ १६ ॥ एवं राकु थानेश्वरः
र्भवेत्तस्मिंश्चक्रनिघ्नं घटीहृयं ॥ तस्मिन्धनं च चक्रे स्यादुदग्दा २६

धारन्मिलं ॥ १७ ॥ गंधशरकोयुग ४ हीनस्तद्रहितोवर्त्तमानशाकोपि ॥ कु
द्रहतः फलनिघ्नं दिनादियुक्स्यादस्फुटोहिपूर्वगुः ॥ १७ ॥ मासे सौरे
शशी १ तर्करामाः ३५ सार्पाब्धयो ४८ दृशौ ॥ लवाघंयातिस्वर्भानुवि
लोमसाध्यतोबुधैः ॥ १८ ॥ अथ चंद्रस्य ॥ मध्यमभगतेन्यूनांप्रारंभा ६
क्कथयेधुना ॥ शकः स्यात्सूर्यतुल्योहिमासाधंस्यात्रयोदश ॥ १९ ॥ चै
त्रशुक्लप्रतिपदेबुधवारेसपंचघटिका ५७ अपलाभि ॥ अष्टलोच
न २८ मितानिखरामा ३० अंत्यजान्यजगतप्रथमेंदोः ॥ २० ॥ चैत्रे
कृष्णचतुर्दश्यां १४ विधुसुतेकरयाश्र १५ तर्कब्धय ४५ स्त्रिंशन्माधव
कृष्णऋक्षधितिथौभौमेंगरामाः ३६ कृताः ४ ॥ त्रिंशज्येष्ठतमिस्रचं
द्रनवमीप्राणेषवो ५५ दृक्यमा २२ त्रिंशच्छ्यपरेंदुकृष्ण ७ तिथिरिंद्राः
१४ खकृताः ४० खाग्नयः ३० ॥ २१ ॥ श्रावणेतमसि पंचमीरवौ

स्युस्तुरा३ गजशराश्च५८ खाग्नयः३० ॥भाद्रकृष्णयमलोतिथिर्भानोत्रिषंो५३
गनाशिनः१५खवह्नयः३० ॥२२॥आश्विनकृष्णप्रतिपन्मदे सूर्याः१२कृताग्नयः
३४स्त्रिंशतौ॥ऊर्जसितानेगकवावेकगुणौ द्विषवश्च५२खयामाः३० ॥२३॥मा
र्गेशुक्लदलेगुरोहरितिथावेकेषव५१खेदव१०स्त्रिंशा३० योषसितेगुरोश्चनव.
मीखाशा१० गजाक्षीणि२८च॥पंचापांपतय४५स्तुमाघधवलेषष्ठ्यांशुभे
काश्विनः२९षड्वेदा४६शरसागरा४५श्चहिमगुः स्याद्वादशोमेषगः॥२४
अतिमेसितचतुर्थिकांकुजेगोकृता४९जलधयः४शराब्धयः४५॥वत्स
रेहिमरुचिःक्रियाक्रियेसंक्रमंहिकुरुतेचसाधिकः॥२५॥चैत्रशुक्ल०बु
धे५७१२८।३० नक्षाउच्चक्षेपपक्षकः२।२४।१७।३९।५१॥अतिवर्षचो
द्रमानेनचालनंधनं॥१।९।३२।५७।३२ चांद्रमासचालनंधनं॥०।२।२।
३२।७।चांद्रवर्षसंख्यादिनादि॥३५५।१०।५४॥श्रीधानेश्वरायनमः॥धानेश्वरः
अथचांद्रवर्षत्रयोदशमेषगतश्चंद्राअधिकंविनाभवंतिनेषांचक्रं॥ २७

॥चांद्रवर्षत्रयोदशमेषगतश्चंद्राअधिकंविनाभवंतितेषांचक्रं॥

मास	चैत्र	चैत्र	वै	ज्ये	आ	श्रा	भा	आ	का	मा	पौ	मा	फा	०
पक्ष	शु	वद्य	वद्य	वद्य	वद्य	वद्य	वद्य	शुद्ध	शुद्ध	शुद्ध	शुद्ध	शुद्ध	शुद्ध	०
तिथी	०	१४	११	८	७	५	२	१	१३	११	८	५	४	०
वार	बुध	बुध	भौ	चं	चं	रवि	सं	श	शु	गु	गु	बु	भौ	०
घटि	५७	१५	५५	५५	१४	५३	५३	१२	५१	५१	१०	२९	४९	०
पलें	२८	४५	४	२२	४०	५८	१५	५४	५२	१०	२८	४५	४	०
विपलें	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	३०	४५	४५	४५	०

॥एतस्मिन्समयेउच्चस्यचक्रं॥

मास	चैत्र	चैत्र	वै	ज्ये	आ	श्रा	भा	आ	का	मा	पौ	मा	फा	०
राशि	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	२	०
अंश	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	२५	०
कला	१७	२०	२२	२५	२८	३०	३३	३५	३८	४०	४३	४५	४८	०
विकला	३९	५१	४	१६	२८	४०	५२	४	१६	२८	४०	५२	४	०

अथचंद्रसाधनं ॥ उक्तंवर्षगणंचतुरुद्धलमसंस्कार्यचंद्र१णवेदाणेः५रवेंदुभिरेव१०
शून्यरसकैः६०संगुण्यनत्रातिमा॥आशा१०भक्तफलोनकं कुरुतदातिथ्यादिकंतै
फलैः पूर्वोक्तंतिथिवासरादिकमहोयोज्यंहिमांशोः सदा॥२६॥अथवंमासति
थिदिनप्रभृतिकमिष्टंतदायदायाति॥तत्राधिमासजन्यंसंस्कारंसूक्ष्ममेवसंव
क्ष्ये॥२७॥अधिमासानयनमाह॥ ॥गतशरदोद्विघ्नाप्याः पूर्वाश्विव११ताडि
ताःपराद्विघ्नाः॥द्विघ्नास्त्रिवारभक्ताः कुर्युर्मे३१लब्धकंदिनाद्यस्यात्॥२८॥त
द्युब्धंदिग्युक्तं१०शिवगुणितेयोज्यरवाग्नि३०निर्भक्तं॥फलकंधिमाघंगंथा
रंभाछिरोमणावुक्तं॥२९॥भुक्तमासेः शराक्षाश्च५५नखैर्वोगुण्याःकलात्म
कं॥पलंषष्ट्या६०हृतंतत्तुधिमासदिनादिकं॥३०॥अधिमासगुणारा
मा३स्त्रियोघघ्नाः शिवा११श्चतत्सर्वं॥पूर्वोक्तंतिथिधुहीनंशेषमितष्टातिथिप्राणेश्वरः
हिचंद्रस्य॥३१॥वारस्यरवं० रवेदा४० भूवेदा४१श्चाधिमाससंगुण्याः॥ २८
लब्धंवाराघ्नंशेषंवारादिकंभवेद्दृष्टं॥३२॥पूर्वोक्तंजगतविधोः क्रमणं

मासादिकंमयोक्तंस्यात्॥तस्मादनेनविधिनाभानुरिवेंदुरग्नतोभवति॥३३॥
अथोच्चसाधनमाह॥ ॥उच्चंतत्रिंशाकृतप्रथमविधोःसंक्रमेचराश्याद्यंअक्षि२
जिनाःसप्तेंदव१७ऊनकृताश्वशा३९वेदवेदास्युः४४॥२८॥भुक्तादासीत्तिथु
णा१नवभिः९हृतेऽ२सुनीषुभिः५७हृतैः३२॥गुणिताःफलकंभाद्यंपूर्वोक्तेयोज्य
मुच्चकंभवति॥३५॥अत्यधिकंतत्रापित्रयोऽक्षि२हृताऽ२सुनींदवो१७योज्याः॥
अंशाद्याःप्रतिचक्रंवेदा४विश्वाः१३कलासंयोज्यं॥३६॥एवंमेषप्रभवे
मध्येंदुर्दिनेभवेदिदंतुरगं॥सप्तयमैः२७र्गोचंद्रै१ःधृतिभि१८र्घस्रादिभिः२१
रीत्यजगः॥३७॥एवंचांद्रमासेतुरंगरामाऽयमो२रदाऽ२सप्त७॥अंशा
द्यंविपलात्मकंप्रचलतिसूक्ष्मंबुधैरिदंज्ञेयं॥३८॥यस्मिन्मासेशशीसाध्यो-चे
त्रात्तच्चांद्रमासकैः॥घनंप्रचालितंतुरंगस्यादिष्टंप्रजिताडितं॥३९॥पंचशरा
ग्नयऽ५५आशा१०वेदाक्षाः५४खाग्नयश्चघस्राद्यं॥मध्येंदोर्वर्षमिदंपुनरज
गः स्यादिनाधिमासेन॥४०॥इत्युच्चं॥ ॥अथपर्वसाधनं॥ ॥एवंरवींदुच्च

कसिंहिके यामध्याभवंलवादिसूर्यचंद्रौ॥स्फुटौचक्रार्योधुपर्वरीत्यातत्तत्तिथिं
साध्यकुरुघपर्व॥४१॥आदौचंद्रग्रहणं॥ ॥विस्वर्भानुगभस्तिरोषमथवैकत्रा
गतैष्यंतिथेः सत्तोनंकुरुतेनपर्वतयमांगाश्वै६२७वभाज्यास्त्रिधा॥तद्वृद्ध्य
त्रयमर्कबाहुरहितंशेषंदलंतुयंपुनर्भपांशा३५हयमिदंकुरुघवयोगासंहिमां
शोर्विदुः॥४२॥सत्तोनतिथिमानेनतारांगहृतिलब्धकैः॥विरफुछुज्जुछिन्नो
तदानग्रहसंभवः॥४३॥षष्युक्तंतिथियोगंतेनचभक्तंशरांवृतंकोश्व६५॥
फलमंगुलादिमिंदोर्बिंबजातंवदंतिदैवज्ञाः॥४४॥यातेष्यहितिथेर्दशोनयु
मतस्तेनाक्षिदृक्त्रींदवो१३२भक्तालब्धंयुमत्रभ्रछविरहोरुद्रा११रूपाः१८
खाग्निनः२०॥भूपाः१६शून्यभुव१०अश्नन्य०मितिवैरवंडानितेषांक्रमात्मेषा
तषट्सूरवौधनंचकुछवौहीनंघटादौभवेत्॥४५॥अवंसंस्कारितारवंर्ह
मास्यक्षंगुलादिका॥तिथ्यंतेसूर्यराहुंचस्पष्टंकृत्वाकृतिंकुरु॥४६॥अथ
सूर्यपूर्वसाधनमाह॥ ॥इतिगणितगुरुश्रीमदानेश्वरदैवज्ञविरचितायां ग्रहलाघवटीकायां पूर्वकं तिथ्यंते २९

॥ ॥ ॥

दिषट्के रवौ॥ तुलाघघनंस्फुटं दिनपतेर्बिंबं दिशाः१० रवेषवा५० बिंबंमध्य
ममंगुलादिकमिदं संस्कारितं स्यात्स्फुटं॥ ५२॥ अेवं छन्नाघं ज्ञात्वा
छिन्तिसु खंयद्यवशिष्टं तत्पूर्ववत्ज्ञेयं॥ ॥इतिरवेर्दृक्तोघुगणादिविना
स्पविध्यग्रहणसाधनाधिकारः॥ ॥अथग्रहयुद्धाधिकारः॥ ॥
ग्रहयुत्यासंनदिनेकार्योज्ञानःस्फुटोयुयुत्सुखगो॥ अल्पाल्पगतेरधिको
धिकवेगःस्यात्तदागतानुयुतिः॥ १॥ अथवाल्पोवक्रिखगोनुलोमवक्रु
लाच्चवाविलोमगयोः॥ शीघ्रजवोधिकभागःस्तथापियातान्यथायु
तिर्मिथ्या॥ २॥ ऋजुगतिखगयोरथवाविलोमयोरंतरस्थवेनाज्यः।
गत्यंतरेणभाज्यायघेकोवक्रेगोगतियोगात्॥ ३॥ तत्फलंरकंघस्थानेश्वरः
घेतत्रमितंसंयुगंगतंगम्यं॥ ज्ञात्वारवेर्दोर्घात्क्षोत्क्षुत्राघेस्तदासमोभव ३०

तः॥ ४॥ तत्कालीनचपुनर्मंदस्पष्टंतथांतिमंकेंद्रं॥ कृत्वाकेंद्रात्कर्णोमंदस्पष्टाच्छ
रोविधेयःस्यात्॥ ५॥ चंद्रा१नभो०यमो२खंरामा३अभ्र०युगानि४खच०
पुनः॥ नेत्र२खं०भूसुतक्रमंदानांशीघ्रकर्णखंडानि॥ ६॥ चांद्रेः खं०
खहताशनाः३० सितरुचिः१खं०चंद्रमाः१खाग्नयो३० नेत्र२खं०नय
ने२खमेव०वसुधा१खं०चाथवा चांघतेः॥ रत्न्यं०पंचभुवो१५नभो०
भूदहनाः३० रत्न्यंभू०पंचाब्धय४५ भूदः१खं०वसुधा१नभभ्र०ग
गनं०सूर्य्योमरामोदिति॥ ७॥

भो	शु	०	१	२	३	४	५	६
रा	⁄	०	१	२	३	४	५	२
बु		०	०	०	०	०	०	०
गु		०	३०	०	३०	२०	०	०
			२०	२०	०	०	०	२०

अंतिमंचलकेंद्रंचेद्रस६नाभुक्तंतदे
नभाछुद्रं॥ भ्रमितानिदलानिसुःकें
द्रेणतुल्यानिभुक्तानि॥ ८॥ एवंह
तेभागाघंतत्रखरामे३० र्विभाज्यचोर्ध्वांकं॥ लब्धंगतखंडयुतंशोषंद्विघं२फ

लंभवेल्लिदु ॥ ९ ॥ तत्रापिनसुतस्यसिद्धफलकाद्भोग्यैस्तिसस्तोराकोयो
दंतिक्षितयो१८ दिनानि१५ दहनेला१३ गोक्षुवो११ लारकराः१२॥शोध्यो
काःक्रमतःकुजोनिगदितास्तेषुपूर्वफलंशोध्यंशेषमितारवगस्यप
वतीसाश्रुतिर्वेस्फुटा ॥ १० ॥ अथशरः ॥ ॥ खवेदाब्धिरसाः२०
शून्यनागाः८० षष्टि६० रातंतथा१०० ॥ पातांशास्तत्रविहगैर्वीराघ
केंद्रोनिताः स्फुटाः ॥ ११ ॥ मंदस्पष्टखगान्त्यपातरहिताक्रांसंश
काःकेवलाःकुज्याक्षोत्रियमेः२३ स्वकर्णविहतालब्धंशरःकीर्तितः ॥
तत्रापिक्षितिजस्यपातरहितःस्पष्टोगुरोरर्धितःपातोनग्रहकाष्ट
एवहिखगः स्वस्वाश्रुगाशोधनेतु ॥ १२ ॥ एकांशयोः सतोलंघुबा
णोन्यस्यांसमाशयोःशरयोः ॥ विवरंदिग्नेदशरयोगोंगुलधूर्वमं मानेऽन्तरः ३२

तरंखगयोः ॥ १३ ॥ युतिदृग्वलज्ञानार्थंनित्यमस्तमुदयंवा ॥ वक्ष्येनभ
श्चराणामुदयदृग्न्यथान्यलंबे स्यात् ॥ १४ ॥ अथग्रहणानित्यास्तोदयसा
धनमाह ॥ ॥ यस्यास्तंयदिवोदयंनिशिवृद्धाभावीतिजिनास्तातंखेट
सरवीस्फुटकरुवेरस्तेथचेत्सग्रहः ॥ षड्भार्कादधिकश्चयेवकरवस्तत्त
दोदयंथोषड्भार्कोनतरोधिकश्चरविततश्चदस्तमानोन्यसौ ॥ १५ ॥ उदयेकव
कखेटाङ्कुतिः षड्भाउवेश्वभोग्यंस्यात् ॥ तद्योगामध्यखेऽस्तमयेयुक्तश्चषष्टि६०
हृतश्चं ॥ १६ ॥ यातंघट्याघंस्याद्गत्रेरस्तस्यसाधनेखेटं ॥ रविरिंदुंषड्गुणं कृत्वा
भुक्त्याघंघटयेवत्तुसंसाध्यं ॥ १७ ॥ इंदोस्त्वयंविशेषानवपञ्चयुक्तः स्वकाक्ष
उदयस्यात् ॥ अस्तेतद्हितोसौस्वघटिद्विगुणैः पलैर्युतःस्पष्टः ॥ १८ ॥ ॥
पक्षांतरेणचंद्रास्तोदयसाधनमाह ॥ ॥ चंद्रस्यास्तोदययोरविधिंपरिवृ
ज्यसाक्षिभुक्तैः ॥ तिथिभिस्तत्पक्षस्थैर्निर्मानंसाग्रमेवसंगुण्य ॥ १९ ॥
तत्फलकंचह्यनाभ्यरूपमसितशेषमाभुगेंदु१५हृतं ॥ लब्धंघट्यः

शेषंवेदगुणंस्युःपलानिनिशुद्धुक्तेः॥२०॥अथअगस्त्योदयसाधनमा
ह॥युग्मेवस्विंदुभागेऽस्तंनलिनपतावस्तमायात्यगस्त्यःस्वछाने
कर्करात्रोगजगमितेऽब्धिकेसावुदेत्येवमाऊः॥सानुतोविस्वदेशोव
सुहृल्फलांशादिकेतन्मरीचिहीनायुक्ताचकाम्यंक्रमतस्फुटंस
स्तोदयोवेदितव्यो॥२१॥इतिखेटकृतोग्रहयुद्धाधिकारःसमा
प्तः॥ ॥अथपंचांगपत्रसाधनाधिकारः॥ ॥कचकचनिग्र
हितंस्फुटयितुंकृचिंतहृतेविधातुमतिलाघवंतिथिमुखेयदस्मा
तं॥अस्तस्फुटंतरनवेंदुदितुमत्रपद्यान्यहंकरोमिविलसन्मतो
न्यदस्तिलंहिचिंतामणेः॥१॥शाकोह्यमग्न्यब्धिचंद्रोनः१७३२ थानेश्वर
समोघोगतसंज्ञकः॥साधनेत्रादपादिनामुपादेयोविचक्षणैः॥२॥ ३२
अब्दपतेःषट्घ्नंत्रिंशत्३० खाब्धयः१० क्षेपस्तथैवतिथिशुद्धेः॥अ

काऽस्त्रियमा२३रामा३स्तिथिकुंइस्याश्विनौ२शिवाः॥खंचं॥३॥त्रिरूपा
गतवत्सराःक्रमगुणाब्धिघ्नेऽयमाभ्यां२रसैर्हृस्तेकाद्यधिकैर्हताःफलंभवति
तद्वारादिवैक्रमात्॥तच्छषंतिथिताडितं१५दिनभवैर्हृतेषुदंडोऽहवंयोज्यंत
त्विष्कासकलासोरूपइहस्वक्षेपयुक्स्यात्स्फुटः॥४॥रसाग्न्याःस्वपुरस्तुयोजना
निस्वांघ्रिघ्नानिपलैश्चतत्समाप्तेः॥हीनाढ्यंविद्धीतवर्षनाथंरसाग्न्याः
परपूर्वगेस्वदेशे॥५॥समाअर्कगुणाःसमोग्नेरंगैर्भुभिः५६षड्भिर्हृथां
गरामैः३६॥हीनानिजक्षेपयुताःखरामै३०स्तष्टातिथेःशुद्धिमुशंतिसंतः
॥६॥शुद्धिःखषड्भिर्हृतनाडिकास्यात्तिथिर्ध्रुवोथस्वदृशांशहीनाः॥शुद्धि
श्चमर्त्यैकयुतास्वषड्भ्यः संरुद्रनाडीभयुजोध्रुवःस्यात्॥७॥गतवर्षैःस
प्तभिर्खगाः८अष्टयुगा८नागसागरा८गुण्याः॥गजयम२८तृष्टाश्च
निजक्षेपयुतास्तद्वैतिथेःखंइ॥८॥तद्विधास्वरसराम२८ज्वोनंस्वो
श्चिदस्त्र२२ज्वयुक्रमशस्तैः॥खंइखंउंइयुजोनिजखंइस्यात्स्फुटंध्रुव

घटीसुखयुक्ते ॥ तिथेर्ध्रुवघटीसुखंस्वयुगषट्क६४भागोनितंखुडोर्मवति
यंनिजांबुधिगजांशद८४केनान्वितंयुतेनिजशिलोच्चयक्षिति१७लवो
नितंतद्धृतःसृक्पवक्त्रयागिहार्दंपोनिजनिजश्चभोगोभनेत्र ॥१०॥
नक्षत्रस्फुटकेंद्रंपूर्वानीतंचतत्स्वघट्याद्यं ॥ स्वकोर्ध्वकंभकात्रिवार
मध्यष्टके:८४फलेनयुतं ॥११॥ स्वकानमेतद्भवारधेः७शेषंस्वह
र्सुखंसकलं ॥ पूर्वभभोगेशोध्यतछेषमितःस्फुटोभभोगःस्यात् ॥१२॥
इत्युपकरणानि ॥ ॥ चैत्रादिगतितिथयोध्रुवस्तिथ्याहतानास्युक्ति
षिदिनकोष्टकद्विधाते ॥ स्वागाग्न्या३६राकरहितःक्रमात्स्वदृक्कद२२
गागाद्यंउडुयुतिजास्युरुस्थितास्राः ॥१३॥ स्वकेंद्रमूर्ध्वकेंद्रयुता
ध्रुवकोष्टकास्युस्तेपराख्याअधयतिथीयुजोः ॥ ध्रुवकोष्टकांधोध्रुवसंधानेश्वर
स्वभोगयुक्पराख्यकोष्टरुग्घटीयुतानित्यं ॥१४॥ अधरुग्हारोत्थ ३३

तत्केंद्रनाडिकासंस्कृतंस्यात्तपनोदयात्स्फुटं ॥ तथैवचैवैकसमेतकोष्टयुक्त
दृग्तिथ्यादिदिनाडिकंभवेत् ॥१५॥ पराख्यकोष्टध्रुवसंयुतंभस्यस्वहारहतंकेंद्रघ
टीसुखेन ॥ तत्संस्कृतंतच्चपरिस्फुटंस्यात्स्वभोगयुक्तंतपनोदयात्तत् ॥१६॥ उ
द्वंद्यचेद्दिवसमेतितिथिःपराह्णंपूर्वंक्षिपेद्द्विघटिकास्युरियंदिनार्धिः ॥
एकाक्षिचेत्तिथियुगंपलनाडिकास्ताःपूर्वानिताःस्युरिहपूर्वगमाक्षुयोयं ॥
॥१७॥ निजध्रुवार्धंवियुतास्वकोष्टाभ्रेशेषितास्तेभयुतीश्चतस्तः ॥
एकैकयुक्तेप्रतिकोष्टमत्रक्षयेपिवध्योतिथिवद्विधिःस्यात् ॥१८॥ सादृशाक्रः
संक्रमणप्रवेशावृषाद्यमर्क्षेपरिस्फुटाःस्युः ॥ तिथिध्रुवकोष्टलिखितंस्वना
मयस्मिंस्तदासन्नदिनेथवास्युः ॥१९॥ मेषादशसंक्रमेश्वसहिताश्चैत्रा
दिमासाःक्रमात्तोमासाःस्युर्विसंक्रमोधिकरतिथिःसंक्रमःसक्षयः ॥ स्यात्स्प
ष्टाजभसंक्रमःप्रथमतःशुद्धेस्तृतीयेदिनेशुद्धेःप्राक्तिथयोमधुप्रतिपदः
स्युःपूर्ववर्षध्रुवैः ॥२०॥ मधुषड्वेमन्नमासस्तृतीयवेद्द्विसंक्रमःपतति ॥

तदतिक्रम्यपतितेदृश्यिनष्टेकचिन्नशुभदःस्यात्॥क्षयमासःकतिवर्षैरायातिकदागतोहिगम्यश्च॥किंवृद्धिक्षयतिथिदेतुप्रोक्तानोचेच्छेष्यहंविदाय॥२३॥ अदृश्यक्षो५२तिनशाकश्चंद्र१४भाजितस्तद्वशिष्टं॥शोध्यंनेष्यरोषंप्रमितादहिसक्रमोगम्याः॥२४॥प्रायःपूर्वोक्तगणितंतुल्यवर्षैःपतत्यसौ॥कदाचिद्दृष्टचंद्रैः१२वर्षैःपूर्वोक्तैश्चजगुः॥२५॥सौरार्कौविधिश्चमंदकक्षोनाजस्तेभ्यस्तेभ्यःस्याद्ग्रहणादिदृक्समंयंत्रोक्तमयासतिथिः॥ग्राह्यामंगक्षधर्मनिर्णयविधावेषायतोदृक्समाथापेक्षायदिचालितोपकरणोक्तत्यक्तजास्यात्तिथिः॥२६॥भभ्रंदुश्चप्रमितायनांशसमयेवेदाक्षभायत्रवेजातासारणिकायनांशचक्रनादृक्षप्रभायास्मिदः॥पंचांगग्रहसाधितेनसमतंनायातिप्रातभवंदृग्भ्यामपि साधितंतदखिलंप्राप्नोतिनोसूक्ष्मतां॥२७॥सूर्याचंद्रमसोर्निजांतरसमंयेस्पष्टोविधायाथतज्जातंयत्तिथिभादिवंभवतिवेतत्स्पष्टमेतर्हिवं॥ २४

थानेश्वर

तत्वैद्योविवरंयदात्ररविरुद्गतिशेषतामागतंनोचेच्छेषजयातत्तिथ्यसमुतोनास्यात्सुटासातिथिभिः॥२८॥अत्रसंमतिधाराहपुराणचातुर्मास्यमाहात्म्ये॥दशम्येकादशीत्यादिसंज्ञास्तीथीनांकुतोजाताइतिधरणिभमुद्दिश्योहभगवान्वराहः॥षष्टिशतत्रयंचैवभागास्युर्व्योममंडले॥गतिस्तत्राधिकाचंद्रेततोमंदारवेधवेत्॥२९॥यदातोमीलितोस्यातामावास्यातदाभवेत्॥यदाद्वादशभागानामंतरंस्यात्तदाद्वयोः॥३०॥अतिपन्नामसाप्रोक्तातदंतेविधुदर्शनं॥भागद्वादशनैवंप्रत्यहंतिथिर्भवेत्॥३१॥यथायथाव्रजेद्दूरंचंद्रमारविमंडलात्॥तथातथावर्तिथिरूर्ध्वभतेवद्धेतमः॥३२॥सन्मुखोतोयदास्यातांपौर्णिमासितिथिर्भवेत्॥पुनःपश्चात्भागेनसामीप्यंभजतेविधोः॥३३॥कृष्णक्षयोभवत्यनसवेदेवनसंशयः॥यत्तिथिर्भवतेकाभागद्वादशकोतरात्॥३४॥तत्तत्तिथिर्भवंत्येवतिथयोव्योममंडलात्॥समासइतिकाकेक्षिन्नगीयतेपक्षयुग्मवान्॥वर्धमानवःशुक्लःक्षीयमाणकृष्णोसितः॥

॥३५॥ इतिवाराहपुराणांतर्गताःश्लोकाः॥ ॥अथखेटकृती॥ वेदेखखाष्ट८०
संमितघटिकाभक्तेविधोर्हृदर्कस्यात्॥ भस्यात्स्फुटंयुतावप्यर्कादौयोगभक्तौर
थतुल्यं॥३५॥ पंचांगानयेद्५भास्वच्चंद्रान्वयाद्३नभोरामाः३०॥
आधुनिकस्फुटमध्यरवेर्दिनाद्यंचवर्षमानस्यात्॥३७॥वेदाग्नय३
रथा॥ सर्पैतारा३८रसाश्व६चांद्रमिदं॥घस्राद्यंचपुराणपत्रतिथौसाधि
तंचपूर्वभवैः॥३९॥उभयोर्यदंतरंतद्दिनादिवृंशरादिचाधिमासस्य॥तिथिशु
द्धिःसवेस्यात्सावनचांद्रांतरस्यरूनाहाः॥३९॥खागाग्नि२०दिनैःसावन
वर्षमध्यार्कैरेववर्षपतिः॥मध्येंदोःसादितंभंध्रुवकोध्याक्षहिभागयु
क्तःसन्॥४०॥अर्कपसमयेशुद्धिमेष्यतिथेःसाभवेत्तिथेःशुद्धिः॥एष्यंतस्या
ध्रुवकूस्तनाहेरूनितश्चतुःषष्ट्या॥४१॥घटयादिवर्षपतेःसप्तवसंयोजि थानेभ्यर
तस्तिथेर्भोगः॥तांवस्पष्टीकर्तुप्राग्वेरुत्यादिकाचसारणिका॥४२॥
एवंयोगादानामुद्यंगोत्तुंचपूर्वदैवज्ञैः॥सांप्रतिकनामानिकृतानिजानंतु ३५

नोयथालजनाः॥४३॥दिक्प्रभिप्रायेणश्लोकाः॥ ॥अजगतमध्यमसूर्योदेशांतरसंस्कृ
तोनिरंशाघः॥भवतिसप्तवारपतिस्तिथ्यर्क्षसुतिंध्रुवाश्वतत्क्षणजाः॥४४॥तद्भ्यो
यंत्रमाद्दरसांशे६४नमुक्तेस्तथा॥वेदोरगांश८४युक्तंस्याद्दृक्चंद्र७क्योनितं॥४५॥
कृत्वातद्ध्रुवाःस्पष्टातिथ्यादेरेष्यमवतत्॥तत्कालिकेंदुसूर्याभ्यांसाधितेनेतिलक्ष्यं
तां॥४६॥सिद्धांतात्स्फुटभश्चक्राघयुतिस्वल्पांतरोगौरुक्तोदेवज्ञैरितितत्प्रसिद्धि
रधुनासर्वत्रनप्रायशः॥सिद्धांतलक्षितीहस्फुटकरणेतेनान्यथाशंकिनाश्रद्धास्यछि
थिलेतिनत्समफलेवेषाकृतिःसाधिता॥४७॥नाधीतंगुरुवाक्यतोनकुलतोभट्टो
नजीवीतेथास्माच्छास्त्रजगद्गुरूकारुणिजाराध्येनसंयोजितः॥मंदानांसुखबो
धनायविबुधप्रीत्यैनिसर्गोत्थकोदर्पघ्नींप्रविरच्यराघवसुतांश्रीरूपसूदर्पयेत्॥
॥४८॥गतेशाब्धिपत्राब्धिभक्तशाकूरदात्यष्टि१७३२संख्येप्रमोदाभिधाब्दे॥
कृतिःखेटपूर्वासमाप्तिंजगामाभ्यसेद्योशुभंयात्सदैवज्ञवर्यः॥४९॥ ॥

अथनूतनमध्यमग्रहानयनेवेदांशानांसाधनमाह॥ ॥गणपतिंप्रणम्यापमन्यापहा

॥सर्वेषांध्रुवकाः॥

सू	चं	चंके	मंके	बुके	गुके	शुउ	शुके	शके	रा
११	११	३	१	७	०	१	१०	७	४
२८	२६	१	२३	२६	२४	१२	१५	१३	२७
१०	१३	१	४२	५३	२८	१२	२६	५२	१०
४९	४९	११	४९	०	४९	४९	०	४९	७

धरगुरूत्विहगान्वितक्रमन्महे॥ कृतिमहं वितनोमिनभःसदामरचिता गणैरपरैःकृचित्॥१॥ सर्वकृतौ चगणितंबहुशोनिरुक्तत्वापिमध्यमनभश्चरसाधनंच॥ यंइभ्यइंदुशिखिनोहिविनात्रयक्ष्येमग्येबुधैर्बकुदिनैः स्फुटतेश्वमृदंग॥२॥ सर्वंवदहर्गणःसाध्यः॥ नंतरक्रियागत्यागुणितादिकाकार्या॥

॥सर्वेषांक्षेपकाः॥

सू	चं	चंके	बुके	गुके	शुउ	शुके	शके	रा
११	११	१	२	८	८	२	८	२
१५	१८	२२	३	२६	१५	२९	१३	२९
४८	२१	३	४	४८	५९	४९	२१	१३
५०	२१	१५	१७	१८	१	४९	३८	४

॥सर्वेषांगतयः॥

सू	चं	चंके	मंके	बुके	गुके	शुउ	शुके	शके	रा	०	०
५९	७९	७३	३२	१८	५	७	२३	२	३	०	०
८	३४	५४	१८	२४	५०	५१	०	५२	१०	०	०
५२	०	२०	८	५८	२३	२०	१२	४८	०	०	०
०	२०	४३	०	१३	४३	०	४३	३७	०	०	०

थानेश्वर ३६

क्षेपारवेःपुरहरा॥ स्तिथयो१५ श्चवेदा४ स्त्वक्षा५० भुवश्चपशुपा॥ गजलोचना२५ स्युः॥ आशा१० नभश्चरयुगा४९ गमनंचगोक्षा५९ सर्पा८ दिशा१० अब्धयश्चंद्रमसो१७ हिसूक्ष्माः॥ ३॥ क्षेपाश्चंद्रमसोभवाश्च॥ धृतयो१८ श्चंद्राग्नयः ३१ स्तस्यैवध्रुवकंभवा॥ रसयम२६ रामेंदवो१३ ब्धयः॥ यानंतस्यवदंतिमध्यम कृतावभ्राम्रगेलाधरा ७९० श्चाथोशैवलिनीशसप्तरसना ३४ नेत्राभुगाः पंडिताः॥ ४॥ वेदाः४ सप्त७ ऋध्यः९ सप्तबाणा ५७ क्षेपाइंदोः कंइक्षस्य ध्रुवोथ॥ रामा३ इंदु१ भू१ र्धृवा॥ यानमग्नीभाश्वा७८३ वेदाक्षाः५४ खं० मभाग्नयश्च३०॥ ५॥ अस्तकंइक्षेपोजलनिधिसतो१ कोचनयमा२२ कृताशाक्षेपाणेलो१५ ध्रुवकग्रहचंद्रो॥ नियमलोः२३॥ अथास्यापानाथा४२ विहगनिगमा४९ स्तस्यचगतीरदा३२ अष्टलो१८ वेगगनयमकं२० वक्रिनिगमाः८२॥ ६॥ क्षेपंसकंइस्ययमा२ रामा३ वेदाः४ कुभ्रछितकूरा१७ ध्रुवंच॥ कुभा७ रसाक्षीणि२६ सूरा३३ श्वश्रृंग० यानंषडष्टादश१८

योगिनो २४ ष्टौ ८ ॥७॥ गुरोः खेंदुक्षेपकाः खेचराः पञ्चयमाः २५ सर्पवेदा ४८ गजे
का १८ भ्रुवः खं ०॥ समुद्राब्धिनो २४ ष्टौ यमा २८ गोब्ध्यय ४९ श्वगतिः पंच ५ खाक्षा २०
द्रयाक्षा ५८ श्वविश्वे १३॥८॥ शुक्रोच्चस्यगदितोष्ट ८ दिनानि १५ गोक्षाः ५९ भृगु
क्षेपकोथ ध्रुवकः पृथ्वी १ दिनेशाः १२॥ सूर्याः १२ खगाब्ध्यय ४९ द्रयंतोगतिरद्रिरा
मा ३७ धृक्षा ५१ नभश्चरयमा २९ कृतभुक्कृता ४३ श्च॥ ९॥ कवेः खेंदुस्मोक्षि २
गोक्षीणि २९ तानाः ४९ खगेंद्राब्ध्यो ४९ क्षेपकोथ ध्रुवश्च॥ दिशा १० अक्षचं
द्रा १५ उरगेषवः ५८ खंगतीरामनेत्रा २३ नभोविंशतिश्च २०॥ १०॥ अष्टौ ८
विश्वे १३ चंद्रयमा २१ श्वाष्टकृताशाः ३८ केंदुक्षेपाः सूर्यसूतस्य ध्रुवकोथ॥ कु
भ्रा ७ स्त्रीका १३ नेत्रशराः ५२ खेदसमुद्रा ४९ यानेंदो २ रभ्यक्षा ५२ रवयो १२ थानेभ्रू
वह्निसमुद्राः ४३॥ ११॥ क्षेपायमो २ नवयमा २९ कृतभुक्भुव १३ श्चवेदा ४ ध्रु
वोब्ध्यय ४ उडुनि २७ दिशा १० श्वश्चन्यं ०॥ स्यातक्षतिक्षतवहाः ३ कुभो १० ष्टवेदा ४ ८ ॥ ३७

ताराविधुंतुदरयंकथिताचरर्वैः॥ १२॥ अथमध्यमाः॥ ॥ अर्कांगणांकैः स्वगति
श्चगुण्याच्चक्रणनिघ्नोध्रुवकोधनः स्यात्॥ क्षेपोपियोज्योभवतीहमध्यः क्रि
याविशेषंपुनरत्रवक्ष्ये॥ १३॥ गणोत्थनघ्नेंदुविधोराशि १२ संघेविशोध्यावशे
षंध्रुवक्षेपयुक्तंसजायतेंतरंतत्तदिलोदमुष्मिन्प्रदेयंस्फुटंस्यात्तदानीं॥ १४॥
भौमेज्यास्फुजिदैनिकेंदुकमहः संघोस्फितंतद्गणेसंशोध्यांशमुखंविदोगण
भवंग्राह्यंध्रुवक्षेपकैः॥ संस्कार्यादिशनेश्चरेज्यरथीजानांतुखेंद्वाणि
वेतल्लाक्षनविशोधितानिविहगास्तेतेभवंतिध्रुवं॥ १५॥ खेंदोश्चयोर्वि
वरयोगोभवेत्सूर्यस्तथोच्चकं॥ सूर्यसंशोध्यतच्छेषंशुक्रखेंदुभवेध्रुवं॥ १६॥
अथवानिजनिजखेंदुयुतास्त्रयस्तेचमध्यमः सूर्यः॥ शुक्रोबुधः सूर्यत
हिभास्करगतिरेवशुक्रबुधयानं॥ १७॥ मिहिरोशशिगणभवाग्रा

Digitized with financial assistance from the Government of Maharashtra on 11 June, 2017

द्योगुर्भगण१२शोधितोलुप्तः॥ एवंमध्याविहगाःकेंद्राण्येजोभवंतिदेवज्ञाः॥१८॥ ॥इतिकेंद्रादिमध्यमकरणं॥ ॥७॥ ७॥ ७॥ ७॥ ॥ ॥इतिखेटकृतौकेंद्रादिकरणाधिकारःसमाप्तः॥ ॥ ॥ शके१७३८धात्तनामसंवत्सरेदशम्यांतिथौभौमवासरेतद्दिनीपुस्तकंलिखितं॥ ॥

संख्या

॥३९॥

२३मध्यमाधिकार१
३५सूर्यस्पष्टाधिकार२
८चंद्रस्पष्टीकरणं३
२५पंचतारास्पष्टीकरणं४
३४तिथ्याद्यानयनंलग्न५
साधनाद्यधिकारः५
३५चंद्रग्रहणाधिकारः६
१०क्रांतिअक्षांश ७
१५सूर्यग्रहणाधिकार ८
९अभ्रच्छायाधिअ[illegible]र: ९
१८अस्तोदयादिअधिकारः १०
१२नक्षत्रादिअधिकारः ११
५२भविष्यद्ग्रहणाधिकारः १२
२१ग्रहयुद्धनित्यास्तोदयः १३
४९पंचांगपत्रादि १४
१८केंद्रादिकरणं १५

१५० श्लोकाः३६४ १९५